

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA VIŠKE POSLOVNE ŠOLE

**VPLIV TEHNIČNIH OVIR NA OBMEJNE PONUDNIKE
TURISTIČNIH STORITEV OB HRVAŠKI MEJI**

Ljubljana, september 2017

MARJETA LAPANJA

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Marjeta Lapanja, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Vpliv tehničnih ovir na obmejne ponudnike turističnih storitev, pripravljenega v sodelovanju s svetovalko doc. dr. Alenko Slavec Gomezel,

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne 25.09.2017

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD	1
1 TURIZEM	2
1.1 Opredelitev turizma	2
1.2 Vpliv turizma na gospodarstvo.....	3
1.3 Vpliv tehničnih ovir in begunske krize na turizem.....	6
2 POSTAVITEV TEHNIČNIH OVIR NA MEJI S HRVAŠKO	7
2.1 Začetek begunske krize	7
2.2 Vzroki za postavitev tehničnih ovir na meji s Hrvaško	8
2.3 Vpliv tehničnih ovir na lokalno prebivalstvo	8
2.4 Prebivalstvo in turizem ob reki Kolpi.....	11
3 RAZISKAVA	13
3.1 Definicija raziskovalnega problema, namen in cilji	13
3.2 Raziskovalna vprašanja	13
3.3 Metoda zbiranja podatkov	13
3.4 Omejitve raziskave	14
3.5 Analiza rezultatov raziskave.....	15
3.6 Priporočila za nadaljnja raziskovanja in predlogi za razvoj	19
SKLEP.....	21
LITERATURA IN VIRI.....	23
PRILOGE	

KAZALO TABEL

Tabela 1: Prenositve domačih turistov	16
Tabela 2: Prenositve tujih turistov.....	17

KAZALO SLIK

Slika 1: Preoblikovanje turizma v gospodarski razvoj	4
Slika 2: Merilniki gospodarskega učinka turizma	6
Slika 3: Balkanska pot beguncev	7
Slika 4: Žičnata ograja ob reki Kolpi.....	9
Slika 5: Krajinski park Kolpa	12

UVOD

Turizem gradi vire s pomočjo naložb, z oblikovanjem kapitala pa lahko vpliva tudi na razporeditev sredstev ter njihovo uporabo. Vpliva tudi na človeški kapital (izobrazba, zdravje, kakovost delovni mest), skozi družbene dogovore pa vpliva na razdelitev stroškov in koristi ter tako oblikuje družbeni kapital. Gledano iz te perspektive je namen turizma skrbeti za dobro počutje in zadovoljstvo prebivalcev na destinaciji. Razvoj turizma pa ima lahko pozitivne in negativne vplive na prebivalce, saj predstavlja skupek gospodarskih koristi, katera bodo posledično izboljšala prebivalčevo kvaliteto življenja. Omeniti je potrebno, da lahko razvoj turizma sproži vrsto gospodarskih, socialno-kulturnih ter okoljskih učinkov na destinacijo. Čeprav se upa, da bodo naštetni učinki pozitivno vplivali na prebivalce ter povečali kvaliteto njihovega življenja, temu ni vedno tako. Razvoj turizma prinaša nove objekte in prostore, v katerih lahko prebivalci preživljajo svoj prosti čas. Druga plat turizma je morebitno poslabšanje tradicionalne lokalne kulture v državi gostiteljici ter povečanje prometnih zastojev in konic. Iz okoljevarstvenega vidika domačini verjamejo v to, da turizem izboljša njihovo skupnost vendar tudi poveča onesnaženost. Iz tega lahko sklepamo, da je razvoj turizma več dimenzionalen in zajema gospodarske, socialne, okoljske in družbene razmere ter hkrati vpliva na prebivalce destinacije (Rivera, Croes, & Lee, 2016, str. 5–7).

Opisana problematika nas je vodila v proučevanje problematične teme vpliva tehničnih ovir na ponudnike turističnih storitev ob hrvaški meji, natančneje ob reki Kolpi. Tega smo se lotili s proučevanjem domače in tuje literature ter z lastnim raziskovanjem. V teoretičnem delu smo predstavili pojem turizem in prikazali, kakšen vpliv ima turistična panoga na gospodarstvo. Prav tako smo proučili vpliv tehničnih ovir in begunske krize na turizem in ponudnike turističnih storitev ob reki Kolpi. Seznanili smo se z začetkom begunske krize ter z vzroki za postavitev tehničnih ovir na meji s Hrvaško. Kot zadnje smo predstavili vpliv tehničnih ovir na lokalno prebivalstvo in ponudnike turističnih storitev ob tehničnih ovirah. Namen zaključne strokovne naloge je ugotoviti, v kolikšni meri, po njihovem mnenju, tehnične ovire vplivajo na odločitev potencialnih gostov o preživetju počitnic v njihovih nastanitvenih objektih. Glavnim akterjem v zgodbi smo želeli pokazati, kakšen je vpliv ograje na gibanje in sproščanje v vodi ter na ponudbo športnih aktivnosti na reki, rekreacijo in organizacijo družabnih dogodkov.

V empiričnem delu smo predstavili intervjuje, ki smo jih opravili z lokalnimi ponudniki turističnih storitev v občinah Črnomelj, Kostel, Metlika in Osilnica. Prejete odgovore smo skrbno pregledali ter jih povzeli. Predlagali smo potencialne rešitve za turizem na tem območju ter v sklepu povzeli naše ugotovitve.

1 TURIZEM

1.1 Opredelitev turizma

Razpravljati o turizmu danes je bistveno težje kot je bilo v času njegovega nastajanja. Turizem si je pridobil status najbolj množičnega, polifunkcionalnega, vseobsežnega, vseprisotnega in dinamičnega družbeno-gospodarskega pojava sodobnega časa (Veljković, Colarič-Jakše, Jere Jakulin, & Đeri, 2014, str. 13).

V človeški naravi je, da se neprestano seli, tako je bilo že pri nomadih, vendar takrat selitve niso potekale zaradi turizma, marveč zaradi iskanja hrane ter boljših možnosti za preživetje. Nekaj prvin, ki prispevajo k opredelitvi pojma in pojava turizem, najdemo v antičnem obdobju Grčije in Rima. Med temi prvinami zasledimo potovanje v drugi namenski kraj, zadovoljevanje potreb po razvedrilu (kot naprimer obiski športnih prireditev), zdravstveni preventivni turizem (obiski termalnih vrelcev) ali pa gre za verske razloge, kot so obiski templjev (Veljković et al., 2014 str. 80).

Sodobni turizem, kot ga poznamo danes, se je pojavi v letu 1816 po revolucijah ter ločitvi časa na delovni in prosti čas. Sprva so bili turisti samo cesarji, kralji, knezi, grofi in lordi, ki so imeli dovolj prostega časa in denarja. Šele po letu 1848 so se jim pridružili najbogatejši sloji kapitalistov (veleposestniki, industrialci), po drugi svetovni vojni pa se je začel množični razvoj demokratiziranega turizma, v katerem sodeluje vedno več predstavnikov srednjega družbenega sloja. Vzroki za razvoj demokratiziranega turizma so višji narodni dohodek in osebni prejemki, več prostega časa, plačan letni dopust, razvoj prometnih sredstev, ki je temeljil na poceni gorivu, in hitro rastoča stopnja motorizacije ter razcvet letalskega potniškega prometa, intenzivna gradnja novih, sodobno opremljenih hotelov (Mihalič, 2008, str. 49–52).

Znanstveno raziskovanje turizma najprej začelo v Evropi. Splošno sprejeto definicijo turizma sta leta 1942 oblikovala W. Huzniker in K. Krapf, leta 1954 pa jo je sprejelo in dopolnilo Mednarodno združenje znanstvenih turističnih strokovnjakov. Definicija pravi, da je turizem: »skupek odnosov in pojavov, ki izhajajo iz potovanja in bivanja na nekem kraju, če obiskovalec s tem bivanjem ne ustvarja svojega stalnega prebivališča ter če bivanje ni povezano z opravljanjem gospodarske (pridobitne) dejavnosti.« Skozi leta se je zaradi razvoja poslovnih potovanj in kongresnega turizma definicija nekoliko spremenila. Leta 1971 je zveza turističnih strokovnjakov Aiest (angl. *International association of scientific experts in tourism*) sprejela, da je turizem celota odnosov in pojavov, ki nastanejo zaradi potovanja in bivanja tujcev v nekem kraju, če to bivanje ne povzroči stalne zaposlitve (Veljković et al., 2014, str. 25).

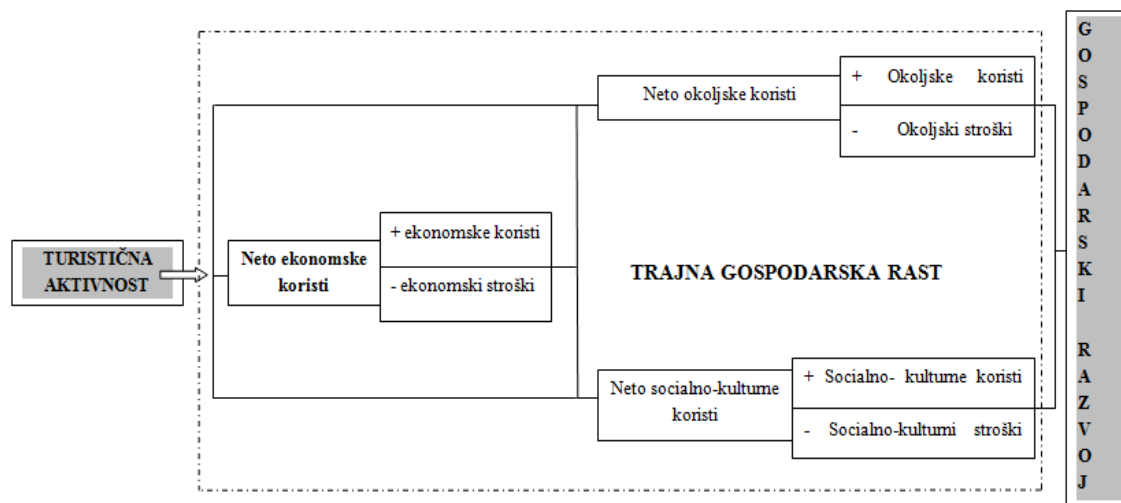
Svojo opredelitev besede turizem pa ponuja tudi Svetovna turistična organizacija (angl. *The World Tourism Organization*, v nadaljevanju UNWTO), ki opredeljuje turizem kot aktivnosti, ki so povezane s potovanjem in zadrževanjem oseb izven običajnega življenjskega okolja za ne več kot eno leto zaradi zabave, poslov in drugih motivov (Mihalič, 2008, str. 8).

Slovar slovenskega knjižnega jezika pravi, da je turizem pojav, ko nekdo potuje, začasno spremeni kraj bivanja zaradi oddiha, razvedrila. Zapisano je tudi, da je to gospodarska dejavnost, ki se ukvarja z zadovoljevanjem potreb in nudenjem uslug turistom (Turizem, 2014).

1.2 Vpliv turizma na gospodarstvo

V preteklih desetletjih se je veliko mednarodnih organizacij prepiralo, ali je lahko turizem tisto pravo orodje za krepitev gospodarskega razvoja v državah sveta. Veliko člankov in prispevkov iz gospodarske literature prepozna v turizmu potencial za izboljšanje gospodarskega stanja v državi (Grčija, Portugalska, Kuba, Malta, Trinidad in Tobago, itd.). Pokazalo se je, da v nekaterih državah rast turizma ni vplivala le na izboljšanje socialno-gospodarskega položaja, temveč je vplivala tudi na zmanjšanje ravni blaginje v njihovi družbi (Pakistan, Uganda, Nepal, Senegal, itd.). Tako lahko vidimo, da sta to dva nasprotujoča si vidika, z drugimi besedami to pomeni, da turizem ni čudežna in avtomatska rešitev za vse države, ki želijo povečati blaginjo življenja, kot tudi ne drži, da je turizem nezmožen postati orodje za napredek države. Kljub temu je turizem sprejet kot učinkovito orodje za boj proti revščini, še posebej to velja za manj razvite države, kjer je turizem postal prioriteta, katera pripomore k temu, da se spodbuja razvoj ter ustvarjajo nova delovna mesta. V uradni izjavi po konferenci Združenih narodov za trgovino in razvoj je zapisano, da ima turizem velik potencial, da popelje prebivalce revnejših držav iz revščine. Pomen turizma ni samo v tem, da prispeva k gospodarski rasti, ampak tudi dejstvo, da lahko pod pravimi pogoji vpliva tudi na gospodarski in kulturni napredek družbe ter pripomore k dobremu počutju domačih prebivalcev. Kljub temu da rast turizma lahko pripomore k gospodarski perspektivi države, pa se je za gospodarske, družbene ter okoljske pridobitve potrebno potruditi. Vsi, ki so vključeni v turizem, morajo izvajati pravilne ukrepe, ki omogočajo usmerjenje rasti turizma v izboljšanje socialno-gospodarskih pogojev prebivalstva. Iz Slike 1 je razvidno, da je turistična rast, s končnim ciljem rasti socialno-gospodarske ravni, dolgotrajen proces, ki zahteva določeno mero časa, preden se dosežejo željeni rezultati (Cárdenas-García, Sánchez-Rivero, & Pulido-Fernández, 2015, str. 207–209).

Slika 1: Preoblikovanje turizma v gospodarski razvoj

Vir: P. J. Cárdenas-Garcia, M. Sánchez-Rivero, & J. I. Pulido-Fernández, *Does tourism growth influence economic development?*, 2015, str. 207.

Povezavo med turizmom in gospodarsko rastjo sta iz teoretičnega vidika najprej raziskovala avtorja Lanza in Pigliaru (2000). Opazila sta, da države z relativno razvito turistično panogo kažejo višjo gospodarsko rast od povprečne. Med te države spadajo Sveti Krištof in Nevis, Singapur, Antigva in Barbuda, Maldivi, Mauricius, Sejšeli in Ciper. Na podlagi opažanj sta razvila tako imenovani Lucasov tip dvostopenjskega modela, za katerega velja, da je proizvodnja v enem sektorju (turizem) odvisna od dotacij naravnih virov. Pokazala sta tudi, da bodo tiste države, ki se bodo usmerile v turizem in so relativno bogate z naravnimi viri, hitreje dosegle višjo stopnjo gospodarske rasti.

Evropa se smatra kot zanimiva turistična destinacija, saj ima po podatkih Evropske komisije iz leta 2012 zabeležen približno 40% delež vseh turističnih prihodov. Prav zaradi teh podatkov se je Evropska komisija odločila, da izpostavi turistično panogo kot gonilno silo za gospodarsko blaginjo posameznih držav članic. Turistična panoga predstavlja pomemben vir prihodkov, prav tako je tudi pomemben vir zaposlovanja. V svetovnem merilu turizem predstavlja 5% svetovnega bruto domačega proizvoda (v nadaljevanju BDP) ter skoraj 30% svetovnega izvoza storitev, v Sloveniji pa delež turizma v BDP prinaša več kot 12% delež. Razvoj turizma je postal zanimiva strategija za gospodarsko rast ne samo v Evropi, marveč po celem svetu (Antonakakis, Dragouni, & Filis, 2015, str. 142–143).

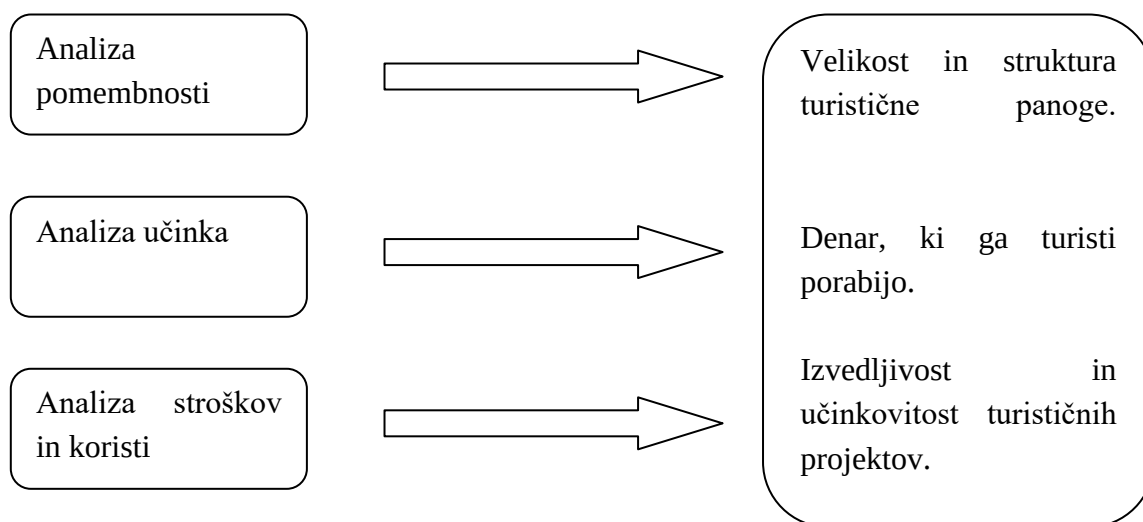
Podatki iz leta 2016 kažejo, da letna rast v turističnem sektorju v svetovnem merilu znaša 3,1% in raste z vsakim letom. Pričakovati je, da bo v naslednjih desetih letih rasel s povprečjem 3,1% letno. Do leta 2027 je pričakovati, da bo turizem globalno zagotavljal več kot 380 milijonov delovnih mest. Poleg tega se pričakuje, da bo sektor skozi celotno

predvideno obdobje presegele svetovno gospodarstvo in povečal svoj delež svetovne gospodarske dejavnosti v zaposlitvi, izvozu in investicijah. Predvidoma bo prehitel in oviral vrsto drugih svetovno pomembnejših gospodarskih sektorjev, vključno s komunikacijskimi, finančnimi in poslovnimi storitvami, proizvodnjo, maloprodajo in distribucijo (WTTC angl. *World Travel & Tourism Council*, 2017, str. 2–3).

Pred turistično sezono večina držav prične trgovati in predstavljati svoje potenciale z namenom, da privabi več turistov, saj želijo pridobiti čim večji delež njihove potrošnje. Njihova potrošnja znatno vpliva na rast gospodarstva ter spodbuja razvojni proces v gospodarstvu, posebej pri majhnih, lokalnih ponudnikih. V zasebnem in javnem sektorju se porajata dve vprašanji, in sicer kako odstraniti ovire za boljši razvoj turističnega sektorja, torej kako pridobiti finančna sredstva za projekte ter kakšne so možnosti zapravljanja naložb, ki bi bile povezane s splošno strategijo za nenehno sanacijo in razvoj regije, kar posledično omogoča ustvarjanje majhnih in srednje velikih podjetij in obrtnih panog. Z razvojem le-teh se ustvarja različnost ter izboljša razvoj regije. Iz tega sledi, da večina industrializiranih in razvitih držav meni, da je imetje močne turistične industrije pomemben element njihovega gospodarskega razvoja na dolgi rok. Gospodarski učinek lahko merimo s tremi glavnimi merilniki, kar nam omogoča izračun vpliva turizma na gospodarstvo. Slika 2 prikazuje glavne metode analize, kar omogoča izračun vpliva turizma na gospodarstvo. Te metode so (Zurub, Ionescu, & Constantin, 2015, str. 95–97):

- **analiza pomembnosti:** sistem se osredotoča predvsem na ugotavljanje deleža turističnega sektorja pri porabi ter pri bruto domačem proizvodu. Sistem vključuje tudi številne kriterije za identifikacijo definicije obiskovalca in turista, klasifikacijo turistične potrošnje, skupno porabo v turizmu, bruto investicije v osnovna sredstva turistične potrošnje ter opredelitev turističnih načinov merjenja prispevka celotne turistične dejavnosti v BDP, število zaposlitev in osnovni kapital;
- **analiza učinka** se osredotoča na učinek denarja, ki ga porabijo zunanji turisti, poleg tega se osredotoča na denar, ki se od tujih turistov vrne v domači turizem za gospodarstvo regije. Osredotoča se tudi na to, ali je to neposredni vpliv (na hotele in restavracije, prevoz, muzeje in trgovine) ali posredni (dohodek in zaposlovanje) ob upoštevanju narave interakcije med turistično panogo in drugimi gospodarskimi panogami. V tem okviru se uporabljajo različne metodologije, vključno z vhodno-izhodnimi tabelami, kjer se sledi učinku povečane turistične porabe v različnih gospodarskih panogah ter prekrivanji med temi sektorji;
- **analiza stroškov in koristi** je analiza, ki se osredotoča na izvedljivost in učinkovitost turističnih projektov z vidika družbe in se tako zanima za merjenje zasebnih in socialnih ugodnosti – izobraževalna vrednost turizma ter zasebnih in socialnih stroškov – vpliv turizma na izobraževanje.

Slika 2: Merilniki gospodarskega učinka turizma

Vir: H.H. Zurub & A. Ionescu, & V.D. Costantin, *Measuring the economic impact of tourism in European emerging markets*, 2015, str. 97.

Po podatkih UNWTO je turizem skozi desetletja dosegal konstantno rast ter kmalu postal eden izmed najhitreje rastočih gospodarskih sektorjev na svetu. Moderni turizem je tesno povezan z razvojem in povečanim številom turističnih destinacij. Prispevek turizma k gospodarski blaginji je odvisen od kakovosti ter prihodkov turistične ponudbe. Gledano s svetovnega vidika je turizem eden izmed najhitreje rastočih izvoznih sektorjev (The World Tourism Organization, 2016, str. 2).

1.3 Vpliv tehničnih ovir in begunske krize na turizem

Medsebojna odvisnost priseljevanja in turizma je v akademski literaturi že prejela nekaj pozornosti, medtem ko je znanstvenih raziskav o vplivu begunskih tokov na turizem po mojem najboljšem vedenju zelo malo. Genç (2013) v svoji raziskavi trdi, da lahko povečanje priseljencev iz določene države povzroči povečanje (v odstotkih) prihodov turistov iz te države zaradi obiska sorodnikov, prijateljev in poslovnih partnerjev.

Priseljevanje vpliva na veliko skupnosti, tradicionalni motivi za potovanje kot so rekreacija, poslovanje, obisk prijateljev in sorodnikov postajajo postopoma zastareli, turistične izkušnje so sedaj veliko bogatejše kot v preteklosti, turisti pa imajo pomembne družbeno-gospodarske izmenjave z lokalnimi skupnostmi. Kljub temu je povezava med turizmom in priseljevanjem lahko bolj zapletena, odvisno od strukture družbe in nastajajočih vzorcev trgovine med državo gostiteljico in priseljencem. Razlogi za migracijo so brezupni gospodarski in politični položaj: lakota, genocid, etični in verski pregoni. Katastrofe, kot so vojna in naravna katastrofa, lahko sprožijo sistematsko spremembo in povzročijo visoko mobilnost prebivalstva, to posledično povzroči prenos

kultur in podob. Turizem in migracije se lahko prepletata – ko se turisti odločijo za iskanje zaposlitve v ciljni državi, tako postanejo migranti (Pappas & Papatheodorou, 2017, str. 31–41).

2 POSTAVITEV TEHNIČNIH OVIR NA MEJI S HRVAŠKO

2.1 Začetek begunske krize

Siriji že vse od leta 1960 vlada družina Al-Assad. Njihov način vladanja spominja na diktatorskega, čemur so se državljani leta 2011 uprli. Upor so poimenovali arabska pomlad. Iz sprva mirnih protestov se je razvila državljanska vojna, v katero so se vpletla mnoga etnična in verska gibanja. Skupine v boju za prevlado niso izbirale sredstev, uporabljena so bila kemična sredstva, izvedeni zračni napadi na naselja, šole, bolnišnice... Civilisti so se tako znašli na sredi bitke med režimom, uporniki ter verskimi gibanji za prevlado v državi. Mnogi civilisti so se tako v upanju na boljše življenje zase in svoje družine odločili zapustiti krizna območja. Nekateri so se odpravili na mirnejša področja znotraj države, spet drugi v sosednje države, mnogi pa so se v iskanju boljših možnosti odpravili v Evropo, njihov cilj je bil predvsem Nemčija (Kurzgesagt, 2015). Slika 4 prikazuje Balkansko pot beguncev.

Slika 3: Balkanska pot beguncev

Vir: L. Dearden, 6 charts and a map that show where Europe's refugees are coming from – and the perilous journeys they are taking, 2015.

2.2 Vzroki za postavitve tehničnih ovir na meji s Hrvaško

Z namenom boljšega nadzora ter preprečitve nezakonitih prehodov meje se je Madžarska julija 2015 odločila za postavitve ograje na meji s Srbijo (Than, 2016). Po postavitvi tehničnih ovir so se migranti zgrnili na slovensko mejo. Ocenjeno je bilo, da je mejo (zakonito in nezakonito) prečkalo skoraj 410.000 ljudi.

Kljub temu, da je bila slovenska politika ostra do politike Madžarske ter dejstvom, da so postavili tehnične ovire, je le mesec dni zatem tudi Slovenija napovedala postavitve tehničnih ovir ob meji. Odločitev o postavitvi ovir je bila posledica vala terorističnih napadov v Evropi, v katero so bili vpleteni tudi migranti, ki so na svoji poti prečkali tudi Slovensko mejo. Slovenija je ovire postavila na meji s Hrvaško, ki s svojimi 670 kilometri predstavlja skoraj polovico celotne kopenske meje države. Tretjina meje poteka ob rekah. Nekatere (Sotla in Dragonja) so lahke za prečkanje, medtem ko so Mura, Drava in Kolpa bolj divje in predstavljajo resnično težavo za prečkanje. Mnogi odseki reke so gospodarsko zanimivi in privlačni, saj so primerni za izkopavanje in odvoz peska, prod, ob reki je tudi veliko ponudnikov vodnih športnih aktivnosti ter kampov, saj so nekateri odseki idealni za kopanje in sprostitve. vzdolž reke Kolpe ni veliko naravnih ovir, zato jih je relativno lahko prečkati. Za nadzor na takšnih predelih meje bi bilo potrebno veliko število policijskih in vojaških enot, na tem področju pa je Slovenija med šibkejšimi. Popolna poklicna vojaška struktura je bila dokončno vzpostavljena šele ob priključitvi Slovenije Organizaciji severnoatlantske pogodbe (angl.: *North Atlantic Treaty Organization* – NATO). Slovenska vojska je efektivno pomagala na področju naravnih nesreč (poplave, žledolom, požari), vendar je migrantski val pokazal njene glavne pomanjkljivosti na področju števila vojakov ter na pravnem področju, saj vojska ni imela nobenih pooblastil za izvajanje varnostnih ukrepov zoper civiliste v izrednih situacijah. Posledično je vlada sprejela ukrep o zaprtju meje z visoko ograjo. Ta ukrep je bil s finančnega vidika zelo drag, vendar je izboljšal varnost ljudi ob meji, hkrati pa je v težak gospodarski položaj spravil ljudi, ki se v bližini meje ukvarjajo in preživljajo s turistično dejavnostjo (Zupančič, 2016, str. 95–121).

2.3 Vpliv tehničnih ovir na lokalno prebivalstvo

Civilna družba z območja Bele krajine je predstavila pobudo za oceno ustavnosti zakona o nadzoru državne meje. Pobudo so predložili varuhinji človekovih pravic Vlasti Nussdorfer, ki je problematiko postavljanja žičnate ograje že preučevala. Prebivalci ob Kolpi so nezadovoljstvo že večkrat izrazili, najbolj nezadovoljni pa so z ogrožanjem gospodarskega in turističnega razvoja območja, katero se je že brez ograje soočalo z vrsto gospodarskih težav. Pobudniki so poudarili dejstvo, da ograja onemogoča dostop do najtoplejše slovenske reke, na kateri se že leta razvija trajnostni turizem, da je njihovo življenje neposredno povezano z naravo, reka pa je že od nekdaj simbol sodelovanja in prijateljstva med Slovenci in Hrvati. Reka Kolpa po propadu industrije v Beli krajini daje kruh in

preživlja s svojimi naravnimi bogastvi številne belokranjske družine. Dušan Plut je povedal, da je Bela krajina v celoti obkoljena oziroma izolirana, imajo zastarelo prometno omrežje in pičlo državno razvojno spodbudo. Kot je razvidno iz Slike 3, se je vsemu temu pridružila še žičnata ograja. Za nastalo situacijo krivi nesposobnost Evropske unije za celostno in humano reševanje begunske krize, temu se je s kršenjem slovenske ustave na račun lokalnega prebivalstva ter okolja pridružila slovenska vlada (Delo d.d., 2015).

Slika 4: Žičnata ograja ob reki Kolpi

Vir: B. Rajšek, Ali je žična ograja ob Kolpi v skladu z ustavo, 2015.

Direktor Razvojno informacijskega centra Bela krajina Peter Črnič je v pismu, katerega je poslal gospodarskemu ministru Zdravku Počivalšku, opozoril na nesmiselnost postavitve bodeče žice na edine zares veliki naravni oviri na več kot 600 kilometrov dolgi meji s Hrvaško, poudaril je tudi negativne vplive na že tako obubožano gospodarstvo v eni najrevnejših slovenskih subregij. Povedal je, da je področje ob Kolpi zaradi odmaknjenosti in pomanjkanja infrastrukture demografsko najbolj ogroženo območje v pokrajini. Edina gospodarska panoga, ki v odročnih krajih predstavlja možnost mladim, je turizem, ki je skoraj izključno vezan na reko Kolpo ter naravno in kulturno dediščino rečnega obrežja, ki v celoti leži izključno v zaščitenem območju krajinskega parka Kolpa. Reka Kolpa je leta 2010 od Evropske komisije in s sodelovanjem s Slovensko turistično agencijo prejela nagrado Evropske destinacije odličnosti za razvoj turizma, ki temelji na trajnosti. Bodeča žica v varovanem območju ni sprejemljiva, saj je nož v srce vseh naporov, ki jih lokalno prebivalstvo vlaga v izboljšanje razmer do te mere, da bo možno preživetje ob južni meji. Možnosti turistične investicije vsled naravovarstvenih in drugih omejitev so zelo okrnjene, postavitve bodeče žice skozi polja, gozdove in kampe pa je še toliko bolj nesmiselna (Črnič, 2015).

Postavitev ograj je prizadela tudi ribiške družine, ki so opazile upad vpisa ob obnovitvi članstva. Zelo verjeten je tudi upad prihodov od ribiškega turizma, ker turisti zaradi ograje nimajo kje loviti, obenem pa je ravno ribiški turizem pomemben vir prihodkov ribiških družin (Miličič, 2015).

Številni so napovedovali, da bo zaradi žičnate ograje ob Kolpi občutno manj turistov kot navadno. Bodečo žico so na nekaterih območjih nadomestili s panelnimi ograjami, ki so manj zastrašujoče. Dostop do reke je bil tako omogočen, zmanjšala se je tudi verjetnost poškodovanja kopalcev. Ena izmed ponudnic gostinskih storitev je dejala, da so zaradi bodeče žice pretrpeli že veliko škode, saj ljudje ne vedo, da so sedaj tu postavljene panelne ograje. Javnosti želijo sporočiti, da je voda dostopna in čista (Košir, 2015).

V Dolenjskem listu je zapisano, da je domačinka Antonija Benetič iz Turizma Benetič dejala, da je bila posledica postavitve ograje ta, da lani marsikateri turist ni prišel k njim, saj se mu je zdelo, da Kolpa ni dostopna, da ga bodo presenetili migranti ter da se ne bi počutili varno. Ograja je tudi ovira za čolnarje, saj so se čolnarji lahko ustavili kjerkoli ob obali Kolpe, kar pa sedaj ni več mogoče, ker je ograja do reke. Ocenila je, da so imeli lani poleti približno 30% manj gostov, prišli so predvsem domačini, medtem ko bi lahko tujce prešteli na prste. Letos je več povpraševanja, kar predpisuje vremenu ter temu, da so lani dokazali, da ob meji ni težav. Lastnica šotorišča Pri starem podu ob Kolpi Tončka Jankovič pa je dejala, da obiskovalci ograje sploh ne opazijo ter da proti ograji nima nič. Motilo jo je to, da je bila v javnost spuščena informacija o ograji, o kateri se je govorilo zelo grdo. Smatra, da so prav te informacije močno škodovala belokranjskemu turizmu. Tako so imeli lani za četrtno manj prometa v lokalu, ki je odvisen le od poletne turistične sezone. Številni gostje so jo poklicali in povedali, da jih ne bo le zaradi ograje. Direktor podjetja Gostinstvo in turizem Metlika, Matjaž Pešelj, pravi, da njihovih gostov v kampu v Podzemlju ne moti, je pa tujek v tradicionalni krajini. Postaviti bi jo morali stran od struge reke, saj tako ne bi omejevali naravne vrednote (Bezek-Jakše, 2017).

Vlada je na aprilski seji sprejela metodologijo, po kateri bodo izračunali višino odškodnine za lastnike zemljišč, na katerih je postavljena ograja na meji. Lastnikom je bila za pozidana zemljišča podana cena 0,3 evra na kvadratni meter, za vodna in neplodna zemljišča pa 0,025 evra, odškodnine za kmetijska zemljišča pa bodo odvisne od bonitetnih ocen. Do nadomestila je upravičen lastnik oziroma posestnik zemljišča, ki mora za uveljavitev pravice sam začeti postopek na pristojni upravni enoti (Bizjak, 2017).

2.4 Prebivalstvo in turizem ob reki Kolpi

Domačin lahko turista očara, lahko pa mu tudi uniči dopustovanje, turist pa lahko s svojimi nenehnimi obiski domačemu prebivalcu obogati ali pokvari vsakodnevno življenje. Počitnice igrajo pomembno vlogo in vplivajo na kvaliteto življenja turista. Zagotavljajo psihični počitek, sprostitev, prostor za osebnostni razvoj ter iskanje osebnih in socialnih interesov. Izkušnja turista je odvisna od pogojev v gostujoči skupnosti, v regiji, v kateri se turist nahaja (Carmichael, 2006, str. 115).

Bistvo turizma so ljudje, ki potujejo od doma, da bi spoznavali druge ljudi ter kraje. Vključuje srečanje dveh populacij: turistov in prebivalcev. Izkušnje srečanja lahko vplivajo na njihovo zadovoljstvo, dobro počutje in prihodno vedenje. Ker imata obe strani svoje interese in pričakovanja, obstajajo vzajemne koristi, tako kot tudi možni konflikti med tema dvema skupinama (Chen, Filieri, & Lin, 2017, str. 436–439).

Različni učinki na naravo in družbo, ki jih je povzročil turistični razvoj, so marsikje zaradi intenzivnosti vsaj lokalno precej pomembni, ravno tako je pomembno, kako te učinke doživlja in vrednoti prebivalstvo turističnih območij, saj je od tega odvisen tudi njihov odnos do nadaljnjega razvoja turizma. Pomembno je, da so domačini zadovoljni, saj od turizma pričakujejo napredek, toda brez slabšanja kakovosti njihovega življenja (Cigale, 2009, str. 94).

Bela krajina obsega 595 kvadratnih kilometrov. V prvi polovici leta 2017 je v dveh belokranjskih občinah živel 22.690 prebivalcev (1,1 % prebivalcev Slovenije). Občina Črnomelj meri 339,7 kvadratna kilometra in šteje 14.407 prebivalcev, kar pomeni gostoto 42,3 prebivalcev na kvadratni kilometer (povprečje za Slovenijo je 101,9). Občina Metlika je velika 108,90 kvadratnega kilometra, ima 8.325 prebivalcev in je najbolj naseljena med belokranjskimi občinami (76,4 ljudi na kvadratni kilometer). Leta 2017 je bil delež mladega prebivalstva pod 15 let 14,42 %, delež prebivalstva nad 65 let pa 19,76 %. Poleg že omenjenih občin ob reki Kolpi ležita tudi občina Kostel ter občina Osilnica. Kot je razvidno iz tabele 1, sta ti dve občini po številu prebivalcev eni izmed manjših, saj je po podatkih statističnega urada Republike Slovenije v občini Kostel leta 2017 bivalo 640 oseb, občina Osilnica pa je po številu prebivalcev še manjša, saj ima le 377 prebivalcev.

Ponudba vezana na reko Kolpo je usmerjena v lažje družabne aktivnosti, katere so primerne za družine in večje skupnosti. Aktivnosti, ki se izvajajo na reki Kolpi so naslednje (Občina Osilnica, 2017):

- **vodne aktivnosti** se izvajajo v toplejših mesecih, to je od aprila do oktobra. Na izbiri je izlet z raftom ali kanujem. Ob ugodnem vodostaju traja spust štiri ure, meseca avgusta, ko je vodostaj nižji, pa je primeren tudi za družinske spuste, katere popestrijo

s kopanjem in skakanjem z mostov. Prav tako imajo v ponudbi kajak, za katerega je potrebno več veslaške spretnosti kot tudi rečni bob (angl. *hydrospeed*), pri katerem se v neoprenski obleki in plavutkah plava po brzicah reke Kolpe. Spust traja dve uri;

- **pohodništvo** je zelo priljubljeno v občini Osilnica, katero imenujejo tudi Dežela Petra Klepca. Leži na razgibanem območju ob reki Kolpi, obdajajo jo gore. Med najnižjo in najvišjo točko je več kot 800 metrov razlike, kar daje pohodnikom in planincem veliko možnosti za sprostitev v neokrnjeni naravi. Pohodi do najbolj oddaljenih vrhov trajajo največ sedem ur v obe smeri. Planinske poti so označene, zato jo lahko prehodi vsak;
- **ribolov** na reki Kolpi je dovoljen od 1. aprila do 1. septembra, reka velja za eno izmed najbolj neokrnjenih vodotokov v Sloveniji. Poleg postrvi, lipana, amerikanke in klena najdemo v potokih tudi rake, kar dokazuje, da so potoki in reka še vedno izmenično čisti;
- **kolesarjenje in kolesarski izleti** so zanimivi, saj je v okolici mnogo naravnih in kulturnih zanimivosti, ki so oddaljene največ deset kilometrov, zato se je do njih najlepše odpraviti s kolesom.

Pred leti so v Osilnici odprli obkolpsko pot, ki vodi skozi štiri občine. Pot je mogoče prehoditi, prekolesariti ali preveslati. Ob njej so postavljene kulturne in naravne znamenitosti (Občina Osilnica, 2017). Belokranjčani imajo tudi dva krajinskega parka, obseg krajinskega parka Kolpa prikazuje Slika 5.

Slika 5: Krajinski park Kolpa

Vir: Javni zavod Krajinski park Kolpa – zemljepisna lega, 2017.

3 RAZISKAVA

3.1 Definicija raziskovalnega problema, namen in cilji

Kot razvojna metoda turizem zagotavlja priložnost za razvoj destinacije v krajih, kjer se nahajajo turistične atrakcije ter viri, kateri pripomorejo k konkurenčni prednosti regije (Vodeb, 2010, str. 219). Zanimalo nas je, kako tehnične ovire vplivajo na ponudnike turističnih storitev, njihov dohodek, poslovanje ter kako so zadovoljni s postavitvijo ovir. S tem bi pridobili potrebne informacije za predloge o razvoju v prihodnje.

Namen zaključne strokovne naloge je ugotoviti, ali je postavitev tehničnih ovir vplivala na ponudnike turističnih storitev, ki imajo svoje kapacitete ravno ob ograji ter v kolikšni meri ograja po njihovem mnenju vpliva na odločitev potencialnih gostov o preživetju počitnic v njihovih nastanitvenih objektih. Namen je tudi pokazati, da ograja negativno vpliva na gospodarstvo ter odseljevanje iz regije, saj veliko mladih vidi priložnost za zaposlitev ravno v turistični panogi. Glavnim akterjem v zgodbi želimo pokazati, da ograja onemogoča normalno gibanje in sproščanje ob vodi, da negativno vpliva tudi na ponudbo športnih aktivnosti na reki, rekreacijo (plavanje), organizacijo družabnih dogodkov ...

Cilj naloge je predstaviti tegobe turističnih ponudnikov in prebivalcev ter pokazati negativen vpliv tehničnih ovir na turistično ponudbo v regiji. Na osnovi tega smo pripravili intervju, s pomočjo katerega smo želeli razbrati težave ponudnikov ter poiskati in predlagati potencialne rešitve za turizem na tem območju.

3.2 Raziskovalna vprašanja

Glavno raziskovalno vprašanje je ugotoviti vpliv tehničnih ovir na turistično povpraševanje in ponudbo na obmejne ponudnike turističnih storitev ob hrvaški meji.

3.3 Metoda zbiranja podatkov

V zaključni strokovni nalogi smo se odločili za pripravo intervjujev, zato bo govora o primarnem zbiranju podatkov (Bregar, Ograjenšek, & Pfajfar, 2009, str. 42–43).

K sodelovanju smo povabili lokalne ponudnike turističnih storitev. Nekateri so se sodelovanju odpovedali, spet drugi so z veseljem odgovorili na vprašanja. Poskušali smo izvedeti njihovo mnenje o ograji in vpliv le-te na njihovo poslovanje. Vprašali smo jih tudi o njihovih predlogih in idejah za rešitev in nadomestilo ograj. Zaradi oddaljenosti smo ponudnikom intervju poslali preko spletne pošte in vrnilo so nam izpolnjen intervju. Podatke smo zbirali med 20.08.2017 in 31.08.2017. Njihove odgovore najdete v prilogah

(Priloga 1–9). V prilogah so intervjuji v takšnem vrstnem redu kot smo prejeli odgovore. Po pretečenem obdobju za zbiranje odgovorov smo le-te povzeli ter iz njih razbrali mnenja.

3.4 Omejitve raziskave

Velikokrat se vprašamo, koliko intervjujev je potrebno opraviti, da bo kvalitativna raziskava uspešna, verodostojna. Smernice za določanje velikosti vzorca praktično ne obstajajo, velikost vzorca se običajno opira na koncept nasičenosti, le-ta pa je osnovno vodilo za določanje velikosti vzorcev pri kvalitativnih raziskavah. Nasičenost je pojem oziroma točka, na kateri iz novih podatkov ne pridobimo novih informacij oziroma na podano vprašanje ne dobimo novih informacij. Čeprav je zamisel o zasičenosti koristna na konceptualni ravni, pa daje malo praktičnih smernic za ocenjevanje velikosti vzorcev pred pričetkom zbiranja podatkov, kateri so potrebni za uspešno izvajanje kakovostne raziskave (Guest, Bunce, & Johnson, 2006, str. 59–62).

Med drugimi smo omejitve videli tudi v tem, da so številni stokovni članki, vezani na temo, plačljivi ter s tem nedostopni za nas in za ostale študente, ki zaključujejo študij.

Prošnjo za sodelovanje v intervjuju smo poslali številnim ponudnikom turističnih storitev v občini Črnomelj, Kostel, Metlika in Osilnica. Posebej smo se osredotočili na ponudnike, ki jih najdemo neposredno ob reki Kolpi, saj ima ograja na njihovo delovanje največji vpliv. Prošnjo smo poslali naslednjim ponudnikom: Šotorišče Jankovič – Stari pod, Turistična kmetija z nastanitvijo Grabrijan, Turistična kmetija Čemas, Zavod Mini Šport, Turizem Lovšin Luka, Kamp Big Berry, Kamp Kolpa, Gostinstvo Madronič, Hotel Lahinja, Hotel Bela krajina, Jelka d.o.o., Gostilna in prenočišča Laterna, Gostilna Badovinac, Izletniška kmetija Matkovič, Gostilna Muller, Gostišče Kapušin, Turistična kmetija Simonič, Turistična kmetija Bajuk, Turistična kmetija Zupančič, Turistična kmetija Žagar, Turizem na vasi Vesna Rade, Turizem na vasi Kapš, Kamp Katra, Kamp Podzemelj, Kamp Žaga, Kopla adventures – Tine & Co., Turizem Malerič ter Glamping Kolpa Resort.

V skladu s telefonskim dogovorom smo sodelujočim poslali intervju preko spletne pošte, na vprašanja so odgovorili ter nam jih posredovali. Povabilu k sodelovanju so se odzvali Turizem Lovšin Luka, Šotorišče Jankovič – Stari pod, Turistična kmetija z nastanitvijo Grabrijan, Glamping Kolpa resort, Gostilna Pezdirc, Gostinstvo Madronič, Jelka d.o.o. ter Kamp Kolpa. Za sodelovanje v intervjuju se jim iskreno zahvaljujemo.

Nekateri intervjuji so pomankljivi, saj določeni intervjuvanci niso odgovorili na vsa vprašanja oziroma je bilo vprašanje po njihovem mnenju preobširno. Kljub temu menimo, da so odgovori intervjuvancev koristni, saj smo iz njih razbrali njihova mnenja o tehničnih ovirah ob hrvaški meji.

3.5 Analiza rezultatov raziskave

Intervjuvance smo najprej prosili, naj nam opišejo svojo ponudbo. Iz odgovorov smo razbrali, da se ukvarjajo s turistično dejavnostjo in ponudbo turističnih storitev. Njihova ponudba obsega vse od ponudbe hrane in pijače do izposoje športnih rekvizitov kot so kanuji in rafti. Svojim gostom ponujajo tudi prenočišča bodisi s šotorišči, kampom, glampingom ali apartmajskimi sobami. Nekateri ponujajo tudi piknik prostore ter organizirajo javne prireditve. Vsi skupaj pa skrbijo za spodbujanje belokranjskega izročila ter ohranjanje naravne in kulturne dediščine Bele krajine.

Pri vprašanju o smiselnosti postavitve tehničnih ovir s strani države so si mnenja različna. Večini sodelujočih se zdi postavitve ograje popolnoma nesmiselna in so mnenja, da je država tehnične ovire postavila samo zaradi posla ter zaslužka na račun podjetja, ki je tehnične ovire nabavilo. Najdejo pa se tudi ponudniki, ki so zadovoljni s postavitvijo tehničnih ovir, saj menijo, da je varnost državljanov na prvem mestu. Povedo še, da se njihova dejavnost odvija neposredno ob državni meji ter da so v primeru incidentov oni prvi na udaru. Menijo, da je država tehnične ovire postavila zaradi njihove varnosti in zaščite ter zaradi zavarovanja svojega teritorija in nas državljanov pred morebitnimi grožnjami. Država naj ne bi mogla predvideti, ali bo do navala beguncev res prišlo, zato se je preventivno zavarovala s postavitvijo tehničnih ovir, saj ko do navala pride, je za ukrepanje in postavitve tehničnih ovir na tako dolgi meji že prepozno, pravijo.

Izmed vseh sodelujočih v intervjuju osebno nihče ni videl nobenega migranta ilegalno prečkati mejo. Lastnica kampa Jankovič pa dodaja, da zaradi velikega števila turistov v turistični sezoni ljudje sploh ne bi opazili, ali je kopalec turist ali migrant ter dodaja, da je policijska postaja Črnomelj potrdila, da so bili na bližnjem območju opaženi in najdeni ostanki skupin migrantov. Migrante naj ne bi srečevali na območjih, kjer so postavljene tehnične ovire, ampak tam, kjer ni mreže ter kopalcev in turistov. Ta odločitev s strani države se jim ne zdi smiselna.

V nadaljevanju nas je zanimalo, kaj sodelujoči menijo o dejstvu, da je žičnato ograjo na nekaterih mestih nadomestila panelna ograja. Po zbranih podatkih sklepamo, da tehnične ovire niso postavljene povsod, temveč le tam, kjer so kopališča, kar naj bi bilo za potencialne migrante idealno, saj tam kjer ni kopalcev, tudi tehničnih ovir ni. Žičnata ograja je skazila dolino Kolpe, domačini so protestirali in dosegli, da so jo zamenjali s panelno ograjo. Z zamenjavo žičnate ograje s panelno ograjo so zadovoljni skoraj vsi intervjuvanci, saj pravajo, da ni tako moteča in izgleda bolje kot žičnata. Postavljalci panelne ograje so se z lastniki Gostinstva Madronič dogovorili, kje bo ograja stala in pri njih sploh niso postavili žičnate ograje.

Zaradi tehničnih ovir naj bi bil dostop do reke Kolpe omejen ali nemogoč. Zanimalo nas je, kakšen odziv je to povzročilo med domačini in turisti. Ugotovili smo, da je omejenost do reke odvisen od tega, kje ima intervjuvanec postavljeno svojo parcelo oziroma objekt za opravljanje dejavnosti. Pri nekaterih je dostop do reke zelo otežen in lastniki parcel se razburjajo, saj ne morejo nemoteno dostopati do svojih parcel in do vode. Spet drugi lastniki parcel glede postavitve niso imeli nobenih pripomb, saj so lahko predlagali, kje naj poteka ograja. Turisti naj bi bili zelo razočarani, saj so se lahko pred postavitvijo ograj s čolni ustavili kjerkoli ob obrežju reke Kolpe, sedaj pa to ni mogoče, narava je okrnjena. Na nekaterih mestih postavitve panelne ograje so poskrbeli, da so narejena vstopna vrata, vendar to ni dovolj za dobro počutje in izgled. Spet na drugih mestih je dostop do vode lepo urejen, turisti in domačini nimajo težav z dostopom. Lastniki parcel imajo več problemov s tujimi gosti, ki menijo, da je območje ob reki javno dobro in lahko mirne volje tam kampirajo, imajo piknike in brezplačno izkoriščajo prostor. Takšno obnašanje moti ponudnike in lastnike zasebnih zemljišč.

Na vprašanje, ali so zaradi postavitve tehničnih ovir opazili upad rezervacij s strani domačih gostov, so ponudniki odgovorili, da niso opazili in ugotovili upad rezervacij s strani domačih gostov, menijo pa, da so zaradi tehničnih ovir izgubili nekaj stalnih gostov. Kot je razvidno iz Tabele 1, se je število prenočitve domačih gostov v letu 2015 grede na leto 2014 povečalo. Največje povečanje je bilo v občini Metlika, in sicer za 6.535 prenočitev domačih turistov.

Tabela 1: Prenočitve domačih turistov po: skupina nastanitvenih objektov, meritve, leto

Prenočitev domačih turistov		Prenočitve turistov - SKUPAJ		
		2014	2015	2016
Skupine nastanitvenih objektov – SKUPAJ	Črnomelj	13.857	17.315	15.881
	Kostel	8.707	8.895	8.755
	Metlika	11.502	18.037	15.000
	Osilnica	Ni podatka	Ni podatka	Ni podatka

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, Prihodi in prenočitve domačih turistov po skupinah nastanitvenih objektov in po državah, občine, Slovenija, letno, 2017a.

Iz tega je razvidno, da je število nočitev pred migrantsko krizo ter postavitvijo tehničnih ovir naraščalo. V letu 2016 se je glede na leto 2015 število nočitev domačih turistov zmanjšalo za 1.434 nočitev v občini Črnomelj, 140 manj nočitev v občini Kostel, največji upad nočitev pa je opaziti v občini Metlika, v kateri so v letu 2016 zabeležili kar 3.037 manj nočitev kot v letu poprej, za občino Osilnica podatkov ni. Pravijo, da ni problem v ograji, ampak v poročanju in napihovanju problema tam, kjer ga niti ni. V kampu Jankovič so v letu 2016 opazili upad prometa za 17% glede na leto 2015,

upada pa ne pripisujejo tehničnim oviram, ampak nestrokovnemu in nekorektnemu poročanju in obveščanju javnosti. Prav tako so 10% upad obiska opazili v kampu Kolpa, v podjetju Jelka d.o.o. so zabeležili 20% upad domačih gostov, za tuje pa menijo, da ne vedo čemu je ograja postavljena in namenjena.

Tako kot za domače goste nas je zanimal tudi upad rezervacij s strani tujih gostov. Upada števila gostov niso opazili, saj tuji gostje naj ne bi bili na tekočem z dogajanjem ob hrvaški meji in o tem, zakaj je ograja sploh postavljena. Tujim gostom se zdi ograja povsem normalna, niti je ne opazijo. V Kampu Kolpa so opazili 10% upad tujih gostov. Tabela 2 prikazuje število prenočitev tujih gostov. Glede na leto 2015 je v občinah Kostel in Metlika viden upad nočitev s strani tujih gostov, nasprotno temu je v občini Črnomelj, kjer so s številom 10.101 nočitev v letu 2016 zabeležili kar 2.828 več nočitev kot leto prej. Za občino Osilnica podatkov ni.

Tabela 2: Prenositve tujih turistov po: skupina nastanitvenih objektov, meritve, leto

Prenočitev tujih gostov		Prenositve turistov – SKUPAJ		
		2014	2015	2016
Skupine nastanitvenih objektov – SKUPAJ	Črnomelj	9.850	7.273	10.101
	Kostel	792	1.196	784
	Metlika	3.579	6.410	4.899
	Osilnica	Ni podatka	Ni podatka	Ni podatka

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, Prihodi in prenočitve tujih turistov po skupinah nastanitvenih objektov in po državah, občine, Slovenija, letno, 2017b.

V nadaljevanju nas je zanimalo s strani katerih gostov so prejeli več odpovedi ter kakšen je po njihovem mnenju vzrok za odpoved rezervacij. Bolj kot ograji so odpovedi rezervacij pripisovali vremenu. Nekateri ponudniki so opazili, da jim je v lanskem letu upadel obisk s strani domačih gostov, češ da zaradi kazanja ambienta ter te grozne ograje letos ne bodo letovali pri njih. Dejali so jim, da jih skrbi dostop do vode ter bili zgroženi nad tem, kako se živali zapletajo v ograjo. Enkrat, ko so obiskovalci prišli, so videli, da stanje ni tako moteče in grozeče kot so poročali mediji ter da ni tako grozno kot so si oni predstavljali. Veliko slovenskih gostov je pred prihodom sodelujoče v intervjuju kontaktirala ter povprašala glede možnosti dostopa do reke.

Povprašali smo jih tudi o tem, ali so zaradi postavljenih tehničnih ovir prejeli kakšne pritožbe s strani svojih obiskovalcev oziroma gostov. Nekateri ponudniki turističnih storitev so prejeli pritožbe s strani svojih strank in obiskovalcev, spet drugi pritožb niso prejeli.

Po podatkih vlade Republike Slovenije so skupni stroški nakupa in postavitve ograje na meji s Hrvaško znašali 6.628.322,99 evra. Zanimalo nas je njihovo mnenje o tem, v kakšen drugi namen bi ta denar lahko investirali ter ali bi bilo bolj smotrno investiranje denarja v dejavnosti, ki bi izboljšale kakovost življenja ter turizma ob reki Kolpi. Vsi sodelujoči v intervjuju se strinjajo, da bi bilo denar bolje investirati v kaj drugega kot v ograjo. Veliko se poudarja slaba infrastruktura ter prometna povezanost Bele krajine z notranjostjo države. Omenjajo, da bi bilo potrebno skozi Gorjance narediti predor, saj pot do Bele krajine traja preveč časa in tako se obiskovalci odpravijo kam drugam, kjer je lepša, boljša cestna infrastruktura. Ponudnica je mnenja, da je kljub postavitvi tehničnih ovir denarja dovolj za vse in vsakogar ter da se kakovost življenja in turizma ob reki Kolpi ne bosta izboljšala dokler ne bo medsebojnega sodelovanja in dialoga.

Vlada republike Slovenije je za lastnike parcel zagotovila odškodnino. Lastnikom pozidanih zemljišč pripada 0,3 evra na kvadratni meter, vodna in neplodna zemljišča doprinesejo 0,025 evra na kvadratni meter, višina bonitetne ocene pa bo narekovala višino odškodnine za kmetijska zemljišča. Zanimalo nas je, ali so zadovoljni z višino odškodnine. Razbrali smo, da nihče od vprašanih ni zadovoljen s ponujeno odškodnino s strani države saj menijo, da je prenizka. Nekateri intervjuvanci so za ponujeno odškodnino prvič slišali.

Veliko je bilo tudi poročanja o postavitvi tehničnih ovir ob reki Kolpi. Zanimalo nas je, v kolikšni meri in na kakšen način menijo, da so zgodbe o ograji škodovala belokranjskemu turizmu. Dejali so, da je oškodovanje odvisno od mesta postavitve ograje. Opazili so upad prometa, zopet so razočarani nad mediji ter nepotrebnim spodbujanjem slabe volje glede problema, kar je posledično vodilo k zmanjšanemu obisku s strani domačih gostov. Poudarjeno je dejstvo, da se letos o ograji sploh ne govori več, mediji pa ne poročajo o zgodbah, ki bi lahko promovirale lepote te pokrajine. Vsi so enotni, da je Bela krajina večna, ograja pa ni, dejstvo, da ograja kazi naravni ambient pa ostaja. Ljudje na takšne stvari hitro pozabijo in glede na letošnjo rekordno turistično sezono to res drži.

Vsaka sprememba vpliva na izboljšanje ali poslabšanje kakovosti življenja, zato nas je zanimalo, kako po njihovem mnenju postavitev ovir vpliva na kakovost življenja. Ponudniki in prebivalci, ki živijo neposredno ob ograji pravijo, da so zadovoljni s kakovostjo življenja ter da tehnične ovire le-te niso ne izboljšali ne poslabšali. Luka Lovšin iz Turizma Lovšin pa meni, da so tehnične ovire konstanten opomin na aburdne odločitve vlade Republike Slovenije. Antonija Benetič iz Jelka, d.o.o. pove, da ni posebnosti zaradi tehničnih ovir ter da med prebivalci nasprotnih bregov reke Kolpe vlada sožitje.

Vprašali smo jih tudi, ali menijo, da turizem pripomore k boljšemu gospodarskemu stanju v regiji ter jih spodbudili, da odgovor utemeljijo. Sodelujoči v intervjuju so mnenja, da turizem pripomore k boljšemu gospodarskemu stanju v regiji. Po zaprtju in prodaji številnih tovarn in gospodarskih obratov v regiji je veliko domačinov videlo priložnost v

turizmu. Boljše gospodarsko stanje se dosega s plačevanjem turističnih taks, v sezoni se poveča poraba kmetijskih izdelkov, lokalni ponudniki prirejajo kulinarčne in vinarske dogodke, izvajajo se športne aktivnosti. Obiskovalci spoznavajo kraje, večja je pretočnost turistov, s svojimi nakupi dvigajo kupno moč regije ter njeno prepoznavnost.

Zaradi iskanja zaposlitve se veliko mladih odloča za odselitev iz regije. Zanimali so nas njihovi predlogi in mnenja o tem, kaj bi morala država storiti, da bi spodbudila razvoj regije ob reki Kolpi ter s temi ukrepi zaježila odseljevanje mladih. Za večino sodelujočih je to preobširno vprašanje, iz takšnega odgovora pa lahko sklepamo, da bi morala država sprejeti kar nekaj ukrepov ter investirati veliko denarja v regijo, da bi se razvoj regije uspešno nadaljeval. Menijo, da je za razvoj regije pomembno, da se izboljša infrastruktura ter prometna povezanost Bele krajine z notranjostjo države. Izboljšati in nadgraditi je potrebno kolesarske poti ter učiti lokalne ponudnike, kako uspešno sodelovati ter pripomoči k boljšemu in uspešnejšemu življenju v regiji. Povedo tudi, da turizem ni vir zaslužka skozi celo leto, zato bi bilo potrebno postaviti kakšno proizvodnjo, v katerem bi se zaposlovalo tudi domačine. Menijo, da bi z vsemi temi ukrepi lahko zadržali mlade prebivalce v Beli krajini.

3.6 Priporočila za nadaljnja raziskovanja in predlogi za razvoj

Trajnostni razvoj je postal glavni strateški cilj za turistične destinacije. K temu cilju stmiijo vse države sveta. Vsi modeli turizma se neposredno ali posredno sklicujejo na trajnost kot na nekaj pozitivnega za družbo. Sprejeto je, da trajnostni turizem zmanjšuje stroške virov in prispeva k raznolikosti trga. Kratkoročni ukrepi za trajnostni turizem lahko zmanjšajo dobičkonosnost in ogrozijo konkurenčnost (Pulido-Fernández, Andrades-Caldito, & Sánchez-Rivero, 2011, str. 48-52). Domačini naj še naprej skrbijo za urejeno okolje in vztrajajo pri zahtevah za razvoj regije, saj bodo le z njihovim trudom in delom poskrbeli, da bodo naravne danosti na voljo tudi prihodnjim rododm ter zanamcem.

Rivera, Croes in Lee (2016, str. 7–8) so v svoji raziskavi iskali razmerje med turističnim razvojem ter srečo iz perspektive prebivalcev. Smatra se, da je sreča zelo pomembna, srečni ljudje bodo prej sprejeli aktivnosti ter vedenje, ki koristi družbi. Sreča razkriva posameznikovo oceno celotnih življenjskih vidikov ter pogojev, prav tako pove, kako je posameznik zadovoljen s svojim življenjem. Na srečo lahko vplivajo številni osebni ter demografski dejavniki kot so fizično, družbeno, gospodarsko ali politično okolje. Študija trdi, da so razmere, ki jih turizem povzroča na destinaciji (gospodarstvo, okolje in kulturna identiteta) morda nepopolno povezane s človeškim zaznavanjem. Vmesne spremenljivke lahko vplivajo na razmerje med turističnim razvojem, pogoji na destinaciji in človeškim zaznavanjem. Obravnava se potencialni vpliv življenjskih situacij, vloga dohodka in kvaliteta življenja kot posrednika med turističnim razvojem ter osebno srečo. Vsem turističnim ponudnikom svetujemo, naj stopijo skupaj ter s skupnim sodelovanjem

promovirajo Belo krajino. Menimo, da je potrebno domačim obiskovalcem dokazati, da tehnične ovire niso problem, saj se ob reki Kolpi lahko nemoteno gibamo, plavamo, sproščamo ter še kako drugače preživljamo prosti čas.

Izboljšanje transportnih poti in komunikacijskih sistemov so zmanjšali čas in strošek potovanj, prav tako se je povečalo število poslovnih potovanj. S plačanimi dopusti ter podaljšanimi konci tedna je pridobila tudi družba. Vsi ti dejavniki so pospešili rast turizma in internacionalizacije. Zaradi svoje zmožnosti za rast igra turizem pomembno vlogo pri lokalnem razvoju. Turizem je sektor, ki ustvarja delovna mesta, povečuje dohodek zaposlenih ter spodbuja kapitalske vloške v nove poslovne priložnosti. Z vsem tem se tudi spodbuja lokalni razvoj. Razvoj turizma lahko prinese tudi negativne učinke na gospodarstvo, okolje ter lokalno skupnost, kot na primer hrup, onesnaženje voda, vdor na zaščitena območja, povečano nasilje, izguba lokalne identitete in kultur itd. Smer ter intenzivnost vpliva turizma, bodisi pozitivnega ali negativnega, je odvisna od organizacije lokalnih akterjev, ali strmijo k doseganju skupnih ciljev dobrega počutja lokalne skupnosti ter konkurenčnosti. Pomembno je tudi, da ščitijo ter ohranjajo kulturno in naravno okolje (Cunha & Cunha, 2005, str. 48).

Zaradi stresnega načina življenja vse več ljudi, v namen kakovostnega preživljanja prostega časa, vikende in počitnice izkoristi za skok na kratek oddih. Odločijo se za tisto destinacijo, na katero lahko pridejo hitro, s čim manj naporov in čim manj vožnje. Iz zbranih odgovorov smo razbrali, da je prometna povezanost zelo slaba, zato svetujemo, da vztrajajo s pritožbami in prošnjami za izboljšanje in nadgradnjo infrastrukture. S tem bodo dosegli, da bo Bela krajina bolj dostopna ter se bo čas potovanja do prečudovitih kotičkov ob Kolpi skrajšal. Domači ponudniki naj vztrajajo s ponudbo lokalnih izdelkov, ohranjanjem tradicije in običajev prednikov, potrebno je predajati to tradicijo mlajšim rodovom, saj se bodo običaji le tako ohranili tudi v prihodnosti.

Lokalno prebivalstvo bi se moralo bolj združiti ter bolj glasno predstaviti svoje zahteve in predloge. Le z medsebojnim sodelovanjem bodo lahko kaj dosegli in posledično bodo bolj zadovoljni postali tudi sami. Svetujemo tudi, da se na podlagi turizma izvede še kakšna raziskava, s katero bi pokazali še bolj podrobno sliko o tem, kakšno vizijo imajo ponudniki turističnih storitev za regijo, v kateri opravljajo svojo dejavnost in v njej tudi živijo. Lokalnim ponudnikom turističnih storitev bi bilo potrebno dati večji pomen ter jih bolj vključevati v odločitve in predloge o razvoju.

Skozi obdelane intervjuje smo spoznali, da je za upad domačih obiskovalcev krivo poročanje medijev o postavitvi tehničnih ovir v Beli krajini. Menimo, da bi v turistični sezoni bilo potrebno v Belo krajino povabiti medije, kateri so vztrajno poročali o omejenosti gibanja, kopanja in preživljanje prostega časa ob reki Kolpi. S svojim poročanjem so dosegli, da se je veliko število domačih turistov odločilo svoj prosti čas ter

počitnice preživeti drugje. Skupaj z lokalnimi turističnimi ponudniki bi bilo potrebno narediti reportažo o neoviranem gibanju ob tehničnih ovirah ter s to potezo domačim turistom pokazati, da stanje ni takšno kot so ga prikazali v preteklosti.

Le sodelovanje in dogovori vseh sodelujočih lahko prinesejo rešitve, ki bodo ustrezale vsem in poskrbele za uspešnejši razvoj turizma in posledično celotne regije.

SKLEP

Strah za svoje življenje, za življenje svojih otrok ter grozovita vojna so razlogi za pričetek razvoja migrantske krize. Prebivalci kriznih območjih so se v boju za preživetje ter v upanju na boljše življenje odpravili na dolgo pot proti Evropi. Njihov cilj so bile gospodarsko bogate države, še najbolj pa so si želeli doseči Nemčijo. Zaradi vedno večjega števila migrantov, zaprtja Madžarske meje ter poiskusov nelegalnih prestopov državne meje na meji s Hrvaško, se je vlada Republike Slovenije odločila za postavitev tehničnih ovir ob reki Kolpi, katere naj bi preprečile nelegalne prestopne meje in zavarovale lokalno prebivalstvo.

V zaključni strokovni nalogi smo raziskovali vpliv tehničnih ovir na lokalne ponudnike turističnih storitev ob hrvaški meji. Tehnična ovira je bila najprej bodeča žica, ki je bila zelo moteča, ni se skladala z okoljem, negativen vpliv je imela tudi na divjad, ki se je vanjo zapletala. Domačini so se nad ograjo zgražali, saj je bila postavljena na mestih, kjer so opravljali turistično dejavnost. Tudi dostop do reke je bil oviran. Po uporabi lokalnega prebivalstva so žičnato ograjo nadomestili s panelno ograjo, na mestih, kjer so kopališča, pa so namestili vrata, ki so omogočila dostop do nekaterih najbolj priljubljenih lokacij za kopanje. Vsi skupaj si želijo, da se število obiskovalcev poveča, saj se s tem povečuje tudi prepoznavnost Bele krajine ter njeno gospodarsko stanje. Da bodo prebivalci bolj zadovoljni, je v regiji nujno potrebna izboljšava prometne infrastrukture.

V sklopu intervjujev smo spoznali, da imajo lokalni ponudniki turističnih storitev različne poglede na tehnične ovire ob reki Kolpi. Opazimo lahko ponudnike, ki so z ograjo zadovoljni ter v njej vidijo skrb države za zavarovanje njih in njihovega imetja, druga skupina pa je izredno nezadovoljna ter meni, da ograja kazi podobo Bele krajine ter da ne spada v naravno okolje. Da se mnenja krešejo, je normalno. Ta mnenja je potrebno povzeti ter jih uporabiti pri iskanju možnih rešitev, saj je vključevanje lokalnih ponudnikov v odločanje zelo pomembno za izboljšanje in oblikovanje boljših, uspešnejših ciljev. Lokalno prebivalstvo najbolj ve, katere težave botrujejo regiji.

Ponudba v regiji je lepo oblikovana. Najdemo ponudnike prenočišč, kampiranja, lokalne hrane, izvajalce športnih aktivnosti ter aktivnosti za preživetje aktivnih počitnic za otroke,

Menimo, da je v regiji zagotovo veliko potenciala za nadaljni razvoj turizma ter njeno nadgradnjo.

LITERATURA IN VIRI

1. Antonakakis, N., Dragouni, M., & Filis, G. (2015). How strong is the linkage between tourism and economic growth in Europe?. *Economic Modelling*, 44(2015), 142-155.
2. Bezek-Jakše, M. (2017, 3. avgust). Zgodbe o ograji škodovale belokranjskemu turizmu. *Lokalno.si*. Najdeno 8. avgusta 2017 na spletnem naslovu http://www.lokalno.si/2017/08/03/180113/aktualno/DL_Zgodbe_o_ograj_škodovale_belokranjskemu_turizmu/
3. Bizjak, S. (2017, 27. marec). Država bo plačala uporabo zemljišč za ograjo na meji. *Večer*. Najdeno 3. septembra 2017 na spletnem naslovu <http://www.vecer.com/drzava-bo-placala-uporabo-zemljisc-za-ograj-na-meji-6253629>
4. Bregar, L., Ograjenšek, I., & Pfajfar, L. (2009). *Osnove statistike za ekonomiste*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
5. Cárdenas-García, P. J., Sánchez-Rivero, M., & Pulido-Fernández, J. I. (2015). Does tourism growth influence economic development?. *Journal of Travel Research*, 54(2), 206-221.
6. Carmichael, B. A. (2006). Linking quality tourism experiences, residents' quality of life, and quality experiences for tourists. V *Quality tourism experiences* (str. 115-135). Oxford: Elsevier Butterworth Heinemann.
7. Cigale, D. (2009). Odnos prebivalstva slovenskih alpskih turističnih krajev do turizma in njegovih učinkov. *Dela*, 31, 93-113.
8. Cunha, S. K. D., & Cunha, J. C. D. (2005). Tourism cluster competitiveness and sustainability: proposal for a systemic model to measure the impact of tourism on local development. *BAR-Brazilian Administration Review*, 2(2), 47-62.
9. Črnič, P. (2015, 16. november). Odprto pismo g. Zdravku Počivalšku, ministru za gospodarski razvoj in tehnologijo. *Pokolpje.si*. Najdeno 5. avgusta 2017 na spletnem naslovu <https://www.pokolpje.si/sl/aktualno/odprto-pismo-ministru-zdravku-pocivalsku/313>
10. Dearden, L. (2015, 2. september). 6 charts and a map that show where Europe's refugees are coming from – and the perilous journeys they are taking. *Independent*. Najdeno 5. avgusta 2017 na spletnem naslovu <http://www.independent.co.uk/news/world/europe/refugee-crisis-six-charts-that-show-where-refugees-are-coming-from-where-they-are-going-and-how-they-10482415.html>
11. Delo d.d. (2015, 11. december). *Ali je žična ograja ob Kolpi v skladu z ustavo?*. Najdeno 5. avgusta 2017 na spletnem naslovu <http://www.delo.si/novice/politika/ali-je-ograj-na-meji-v-skladu-z-ustavo.html>
12. Feniks media, d.o.o. (2015, 18. november). Belokranjci: "Ograja slabo vpliva na naš turizem!". *Žurnal24*. Najdeno 25. julija 2017 na spletnem naslovu <http://www.zurnal24.si/slovenija/belokranjci-ograj.slabo-vpliva-na-nas-turizem-260145>

13. Genç, M. (2013). Migration and tourism flows to New Zealand. V *Quantitative methods in tourism economics* (str. 113-126). Dunedin: Physica-Verlag HD.
14. Guest, G., Bunce, A., & Johnson, L. (2006). How many interviews are enough? An experiment with data saturation and variability. *Field methods*, 18(1), 59-82.
15. Javni zavod Krajinski park Kolpa – zemljepisna lega. Najdeno 17. septembra 2017 na spletnem naslovu http://www.kp-kolpa.si/kpk_zemljepisnalega.php
16. Košir, I. (2015, 27. maj). Nebodeča ograja. *Mladina*. Najdeno 5. avgusta 2017 na spletnem naslovu <http://www.mladina.si/174435/nebodeca-ograj>
17. Kurzgesagt – in a Nutshell. (2015, 17. september). *The European refugee crisis and Syria explained* [video]. Najdeno 26. januarja 2017 na spletnem naslovu <https://www.youtube.com/watch?v=RvOnXh3NN9w>
18. Lanza, A., & Pigliaru, F. (2000). Why are tourism countries small and fast-growing?. V *Tourism and sustainable economic development* (str. 57-69). New York: Springer US.
19. Lin, Z., Chen, Y., & Filieri, R. (2017). Resident-tourist value co-creation: The role of residents' perceived tourism impacts and life satisfaction. *Tourism Management*, 61, 436-442.
20. Mihalič, T. (2008). *Turizem: Ekonomski vidiki*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
21. Miličić, I. (2015, 11. december). Žične ovire ob Kolpi. *Ribiška zveza*. Najdeno 5. avgusta 2017 na spletnem naslovu <http://ribiska-zveza.si/news/238/15/zicne-ovire-ob-Kolpi>
22. Občina Osilnica. (b.l.). *Turizem*. Najdeno 7. avgusta 2017 na spletnem naslovu <http://www.osilnica.si/dezela-petra-klepca/turizem/>
23. Pappas, N., & Papatheodorou, A. (2017). Tourism and the refugee crisis in Greece: Perceptions and decision-making of accommodation providers. *Tourism Management*, 63, 31-41.
24. Pulido-Fernández, J. I., Andrades-Caldito, L., & Sánchez-Rivero, M. (2015). Is sustainable tourism an obstacle to the economic performance of the tourism industry? Evidence from an international empirical study. *Journal of Sustainable Tourism*, 23(1), 47-64.
25. Rivera, M., Croes, R., & Lee, S. H. (2016). Tourism development and happiness: A residents' perspective. *Journal of Destination Marketing & Management*, 5(1), 5-15.
26. Statistični urad Republike Slovenije. (2017a). *Prihodi in prenočitve domačih turistov po skupinah nastanitvenih objektov in po državah, občine, Slovenija, letno*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
27. Statistični urad Republike Slovenije. (2017b). *Prihodi in prenočitve tujih turistov po skupinah nastanitvenih objektov in po državah, občine, Slovenija, letno*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
28. Than, K. (2016, 26. avgust). Hungary to build second fence on Serbian border to keep out migrants. *Breitbart London*. Najdeno 26. januarja 2017 na spletnem naslovu

- <http://www.breitbart.com/london/2016/08/26/hungary-build-second-fence-serbian-border-keep-migrants/>
29. Turizem. (2014). V *Slovar slovenskega knjižnega jezika*. Najdeno 7. avgusta 2017 na spletni strani <http://www.fran.si/iskanje?FilteredDictionaryIds=130&View=1&Query=turizem>
 30. UNWTO - United Nations World Tourism Organization. (2014). *Tourism highlights (2016 ed.)*. Santiago: United Nations World Tourism Organization.
 31. Veljković, B., Colarič-Jakše, L. M., Jere Jakulin, T., & Đeri, L. (2014). *Turizem: uvod v osnove in teorijo turizma*. Maribor: Fakulteta za turizem.
 32. Vodeb, K. (2010). Cross-border regions as potential tourist destinations along the Slovene Croatian frontier. *Tourism and hospitality management*, 16(2), 219-228.
 33. Zupančič, J., (2016). The european refugee and migrant crisis and Slovenian response. *European Journal of Geopolitics*, 4, 95-121.
 34. Zurub, H. H., Ionescu, A., & Constantin, V. D. (2015). Measuring the Economic Impact of Tourism in European Emerging Markets. *Procedia Economics and Finance*, 32, 95-102.
 35. WTTC - World Travel & Tourism Council. (2017). *Travel & Tourism Global Economic Impact & Issues 2017*. London: World Travel & Tourism Council.

PRILOGE

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Intervju 1.....	1
Priloga 2: Intervju 2.....	4
Priloga 3: Intervju 3.....	9
Priloga 4: Intervju 4.....	12
Priloga 5: Intervju 5.....	15
Priloga 6: Intervju 6.....	18
Priloga 7: Intervju 7.....	21
Priloga 8: Intervju 8.....	24

PRILOGA 1: Intervju 1

PROTOKOL ZA INTERVJU – ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA

Marjeta Lapanja (mentorica doc. Dr. Alenka Slavec Gomezel)

Zaporedna številka intervjuja: 1

Datum intervjuja: 21.08.2017

Ime in priimek intervjuvanca: Luka Lovšin

Dejavnost, s katero se intervjuvanec ukvarja?: Avtokamp in gostinstvo

Druge opombe:

Lepo pozdravljeni.

Sem Marjeta Lapanja, študentka na dodiplomskem študiju na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. Za ta pogovor sem vas prosila, ker potrebujem vaše mnenje v povezavi s temo, ki jo obravnavam v okviru zaključne strokovne naloge.

Najlepša hvala za odgovore.

Vprašanja

1. Opišite vašo ponudbo?

Imamo staro mlinarsko domačijo ob Kolpi, avtokamp, več piknik prostorov, šotorišče in kopališče.

2. Zakaj mislite, da se je država odločila za postavitve tehničnih ovir ter ali se vam je zdelo postavitve tehničnih ovir smiselna?

Država kot taka je morala pokazati, da hoče zavarovati svoj teritorij in državljane pred morebitnimi grožnjami. Postavitve se nam ne zdi smiselna!

3. Ste mogoče srečali kakšnega migranta pri poskusu nelegalnega prečkanja meje na mestih, kjer je sedaj tehnična ovira?

Nikoli!

4. Žičnato ograjo so na nekaterih mestih nadomestile panelne ograje, ste sedaj manj nezadovoljni/zadovoljni nad dejstvom, da so postavljene?

Da.

5. Je dostop do reke Kolpe zaradi tehničnih ovir omejen ali nemogoč? Kakšen odziv je to povzročilo med domačini ter turisti?

Da! Mešane odzive. Večinoma se je razvil odklonilen odnos.

6. Ali ste opazili upad rezervacij s strani domačih gostov ob postavitvi tehničnih ovir? Se je število gostov zmanjšalo/povečalo? Za koliko?

V rekordni sezoni kot je letošnja se o upadu težko govori. Smo pa definitivno izgubili nekaj rednih gostov.

7. Ali ste opazili upad rezervacij s strani tujih gostov ob postavitvi tehničnih ovir? Se je število gostov zmanjšalo/povečalo? Za koliko?

Glej prejšnji odgovor.

8. S strani katerih gostov ste prejeli več odpovedi rezervacij? Domačih ali tujih? Kaj je po vašem mnenju vzrok odpovedi rezervacij?

Domačih. Vzrok je kazenje ambienta in težji dostop bo vode.

9. Ste zaradi postavljenih tehničnih ovir prejeli kakšne pritožbe s strani obiskovalcev/gostov?

Da.

10. Po podatkih vlade Republike Slovenije so skupni stroški nakupa in postavitve ograje na meji s Hrvaško znašali 6.628.322,99 evra. Ali ste mnenja, da bi lahko ta denar investirali v dejavnosti, ki bi izboljšale kakovost življenja ter posredno turizem ob Kolpi?

Seveda!

Ste zadovoljni z odškodnino, katero je vlada namenila lastnikom parcel, na kateri so postavljene tehnične ovire?

Nikakor!

11. V kolikšni meri in na kakšen način menite, da so zgodbe o ograji škodovale belokranjskemu turizmu?

Niti ne. Bela krajina je večna. Ograja ni!

12. Ali postavitve tehničnih ovir vpliva na kakovost življenja? Kako?

Kot konstanten opomin na absurde odločitve naše vlade.

13. Ali menite, da turizem pripomore k boljšemu gospodarskemu stanju v regiji, državi? Kako?

Definitivno. Izboljšuje kvaliteto življenja, dviguje kupno moč regije in prepoznavnost.

14. Kaj bi morala država storiti, da bi spodbudila razvoj regije ob reki Kolpi ter tako zajela odseljevanje mladih?

Izpolniti vsaj eno od tisoč danih obljub.

PRILOGA 2: Intervju 2

PROTOKOL ZA INTERVJU – ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA

Marjeta Lapanja (mentorica doc. Dr. Alenka Slavec Gomezel)

Zaporedna številka intervjuja: 2

Datum intervjuja: 21.08.2017

Ime in priimek intervjuvanca: Tončka Jankovič

Dejavnost, s katero se intervjuvanec ukvarja?: Gostinstvo in turizem ob Kolpi, turistično vodenje v zavarovanem območju.

Druge opombe:

Lepo pozdravljeni.

Sem Marjeta Lapanja, študentka na dodiplomskem študiju na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. Za ta pogovor sem vas prosila, ker potrebujem vaše mnenje v povezavi s temo, ki jo obravnavam v okviru zaključne strokovne naloge.

Najlepša hvala za odgovore.

Vprašanja

1. Opišite vašo ponudbo?

- sezonska ponudba hrane in pijače v lokalni ob Kolpi (Adlešiči)
- izposoja kanujev in raftov
- izposoja glamping lesenih šotorov
- taborni prostor ob Kolpi
- piknik prostor, javne prireditve
- izvajanje rokodelskih delavnic (volna, lan, konoplja, Belokranjske pisanice)
- spodbujanje belokranjskega izročila (folklor, ljudsko petje, pridelava in predelava naravnih materialov v uporabne izdelke,...), ohranjanje naravne in kulturne dediščine Bele krajine

2. Zakaj mislite, da se je država odločila za postavitev tehničnih ovir ter ali se vam je zdela postavitev tehničnih ovir smiselna?

V odločitev države se pri nas nismo spuščali – ali je pravilna ali ne. V smiselnost postavitev prav tako ne. Naša dejavnost se odvija neposredno ob državni meji. Če

se karkoli zgodi, smo tu čisto prvi v vrsti in zdi se nam, da je država nekaj skušala narediti za našo varnost. Torej za nas, ki živimo na meji.

3. Ste mogoče srečali kakšnega migranta pri poskusu nelegalnega prečkanja meje na mestih, kjer je sedaj tehnična ovira?

Osebnost nisem srečala nobenega. V turistični sezoni, ko je na Kolpi veliko (tudi tujih) ljudi, nismo opazili, da bi šlo za migrante, poročilo policijske postaje Črnomelj (na občinskem svetu) pa govori o več kot 100 migrantih, ki so jih v minulem letu ujeli na našem teritoriju. Vsaj dvakrat so bili v juliju in avgustu na bližnjem območju opaženi ostanki skupin migrantov, kar je potrdila tudi PP Črnomelj.

4. Žičnato ograjo so na nekaterih mestih nadomestile panelne ograje, ste sedaj manj nezadovoljni/zadovoljni nad dejstvom, da so postavljene?

Taborni prostor ob Kolpi bi (tako kot vsak drug kamp ob reki, jezeru, morju,...) morali ograditi, da bi lahko registrirali kamp. Ker tega v 25 letih delovanja nismo zmogli (sprememba namembnosti zemljišča, pridobitev dovoljenj za ograjo,...), vsako leto na novo zaprašamo za dovoljenje za taborni prostor. Država je postavila ograjo, ki je zelo podobna tistim okrog kampov drugod po Sloveniji, le da ima na vrhu Y (ipsilon). V tem ne vidimo problema. Pravzaprav smo rešili vsaj en problem.

5. Je dostop do reke Kolpe zaradi tehničnih ovir omejen ali nemogoč? Kakšen odziv je to povzročilo med domačini ter turisti?

Dostop do vode je po postavitvi panelnih ograj enak kot pred tem – na kopališčih in mestih kjer so vstopno izstopna mesta za čolnarje.

Kolikor vem, lastniki parcel (razen predloga, kod naj gre ograja in kje naj bodo vrata za vstop na parcelo) na našem delu panelne ograje (cca 500 metrov) ob postavitvi niso imeli večjih pripomb, razen v zvezi s predlogi, kod naj ograja poteka. Pri tem smo smeli podati predloge in bili upoštevani.

Lastniki imamo večje težave s turisti, ki menijo, da je ob Kolpi vsaj 15 metrski pas splošno javno dobro in da ga lahko brezplačno po volji izkoriščajo. Zaradi tega tam vsak počne kar hoče (tudi parkira, ima piknik, kampira) - brez dovoljenja lastnika in dostopa do vode kjerkoli se mu zljubi. Takšna pravica seveda ne obstaja, saj gre za izključno zasebna zemljišča

6. Ali ste opazili upad rezervacij s strani domačih gostov ob postavitvi tehničnih ovir? Se je število gostov zmanjšalo/povečalo? Za koliko?

V letošnjem letu samo tu in tam kdo od gostov omeni ograjo, je pa to že peti intervju letos, na temo 'problem z ograjo ob Kolpi'. Problem je v poročanju. Zelo nekorektnem poročanju in delanju problema tam, kjer ga ni.

Ob primerjavi prometa v lokalu (poletna sezona 2015, 2016, 2017), smo opazili 17 % manj prometa v letu 2016, glede na preteklo leto in približno enak oz. nekoliko višji promet letos, glede na leto 2015 (od začetka sezone, do 20. avgusta v posameznem letu). Upad pripisujem nestrokovnemu in nekorektnemu poročanju za javnost (RIC Bela krajina) in razpihovanju 'problema' ograje ob Kolpi. Občina Črnomelj niti enkrat ni objavila dejstva, da je kljub panelni ograji dostop do reke neoviran.

7. Ali ste opazili upad rezervacij s strani tujih gostov ob postavitvi tehničnih ovir? Se je število gostov zmanjšalo/povečalo? Za koliko?

Letos imamo izjemno povečano število tujih gostov. Izjemno povečano glede na vsa leta prej. Tujce zanima narava in odnos. Ograje niti ne opazijo. Zdi se jim povsem normalno, da actodom, šotor,... postavijo ZA ograjo. Ne kar nekje na prostem.

8. S strani katerih gostov ste prejeli več odpovedi rezervacij? Domačih ali tujih? Kaj je po vašem mnenju vzrok odpovedi rezervacij?

Lansko leto niso prišli številni stalni domači gostje. Ogorčeno so klicali po telefonu, da tokrat res ne pridejo, zaradi te grozne ograje. Po televiziji so namreč vse podrobno izvedeli, kako smo ožičeni, kako se ne da do vode, kako se živali zapletajo v ograjo in podobno. Imeli smo precej primerov, ko so se gostje pripeljali do lokala pogledat to ograjo in razjarjeno spraševali: 'Kje je zdaj ta žica? Kako grozno so vam tole naredili...' Ko smo jim pogled vrnili nazaj, na pot, po kateri so prišli in se 500 metrov peljali ob "grozni" ograji do lokala, pa je sploh opazili niso, je sledil komentar: "Ja, no...saj to pa ni tako slabo,...smo mislili da je tukaj čisto druga scena..."

9. Ste zaradi postavljenih tehničnih ovir prejeli kakšne pritožbe s strani obiskovalcev/gostov?

Me niso zanimala. O kakšnih tehničnih ovirah sploh govorimo? Koga v resnici kaj ovira?

10. Po podatkih vlade Republike Slovenije so skupni stroški nakupa in postavitve ograje na meji s Hrvaško znašali 6.628.322,99 evra. Ali ste mnenja, da bi lahko ta denar investirali v dejavnosti, ki bi izboljšale kakovost življenja ter posredno turizem ob Kolpi?

Denarja je dovolj za vse in vsakogar. Kakovost življenja in turizma ob Kolpi se ne bo izboljšala dokler sami ne ugotovimo, da je treba delat, biti korekten, se znati pogovarjati in sodelovati. Napihovanje problemov ne pomeni reševanja le-teh.

11. Ste zadovoljni z odškodnino, katero je vlada namenila lastnikom parcel, na kateri so postavljene tehnične ovire?

Odškodnina???

12. V kolikšni meri in na kakšen način menite, da so zgodbe o ograji škodovala belokranjskemu turizmu?

Kot sem rekla: v minulem letu 17 % upad prometa pri nas, nepotrebno spodbujanje slabe volje glede problema in posledično zmanjšan obisk domačih gostov. Letos se o ograji skoraj ne govori več. Razen novinarjev, blogerjev,... ki želijo spet in spet pisati o problemu. Nihče ne govori o rešitvah, sodelovanju, zgodbah, ki bi promovirale lepoto pokrajine. Prav zanima me, kdo od teh, ki spodbuja problematičnost ograje, okrog svojega doma nima postavljene lastne ograje?

13. Ali postavitev tehničnih ovir vpliva na kakovost življenja? Kako?

Ne vem. S kakovostjo svojega življenja sem zadovoljna. Čeprav živim neposredno ob "tehničnih ovirah", kot se temu strokovno reče.

14. Ali menite, da turizem pripomore k boljšemu gospodarskemu stanju v regiji, državi? Kako?

Lastna glava – pozitivna naravnost pomaga. Turizem je samo eden od podpornih stebrov, skozi katerega prihaja del dohodka v regijo.

15. Kaj bi morala država storiti, da bi spodbudila razvoj regije ob reki Kolpi ter tako zajezila odseljevanje mladih?

Med drugim urediti ceste, kolesarske poti ob njih, narediti tretji pas na cesti čez Gorjance, sicer pa nas učiti, učiti, učiti: sodelovanja, prijaznosti, veselja do dela.

PRILOGA 3: Intervju 3

PROTOKOL ZA INTERVJU – ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA

Marjeta Lapanja (mentorica doc. Dr. Alenka Slavec Gomezel)

Zaporedna številka intervjuja: 3

Datum in ura intervjuja: 24.8.2017

Ime in priimek intervjuvanca: Mira Grabrijan

Dejavnost, s katero se intervjuvanec ukvarja?

Druge opombe:

Lepo pozdravljeni.

Sem Marjeta Lapanja, študentka na dodiplomskem študiju na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. Za ta pogovor sem vas prosila, ker potrebujem vaše mnenje v povezavi s temo, ki jo obravnavam v okviru zaključne strokovne naloge.

Najlepša hvala za odgovore.

Vprašanja

1. Opišite vašo ponudbo?

Nočitve in prehrana (zajtrki, večerje).

2. Zakaj mislite, da se je država odločila za postavitve tehničnih ovir ter ali se vam je zdela postavitve tehničnih ovir smiselna?

Verjetno zaradi varnosti.

3. Ste mogoče srečali kakšnega migranta pri poskusu nelegalnega prečkanja meje na mestih, kjer je sedaj tehnična ovira?

Ne.

4. Žičnato ograjo so na nekaterih mestih nadomestile panelne ograje, ste sedaj manj nezadovoljni/zadovoljni nad dejstvom, da so postavljene?

Ne. Če tako mora biti, naj bo. Gosti še vedno prihajajo.

5. Je dostop do reke Kolpe zaradi tehničnih ovir omejen ali nemogoč? Kakšen odziv je to povzročilo med domačini ter turisti?

Dostop do Kolpe ni oviran.

6. Ali ste opazili upad rezervacij s strani domačih gostov ob postavitvi tehničnih ovir? Se je število gostov zmanjšalo/povečalo? Za koliko?

Enako kot prejšnja leta.

7. Ali ste opazili upad rezervacij s strani tujih gostov ob postavitvi tehničnih ovir? Se je število gostov zmanjšalo/povečalo? Za koliko?

Ne. Ni upada.

8. S strani katerih gostov ste prejeli več odpovedi rezervacij? Domačih ali tujih? Kaj je po vašem mnenju vzrok odpovedi rezervacij?

Ni bilo odpovedi.

9. Ste zaradi postavljenih tehničnih ovir prejeli kakšne pritožbe s strani obiskovalcev/gostov?

Ne.

10. Po podatkih vlade Republike Slovenije so skupni stroški nakupa in postavitve ograje na meji s Hrvaško znašali 6.628.322,99 evra. Ali ste mnenja, da bi lahko ta denar investirali v dejavnosti, ki bi izboljšale kakovost življenja ter posredno turizem ob Kolpi?

Da.

11. Ste zadovoljni z odškodnino, katero je vlada namenila lastnikom parcel, na kateri so postavljene tehnične ovire?

Nič ne vem o tem.

12. V kolikšni meri in na kakšen način menite, da so zgodbe o ograji škodovale belokranjskemu turizmu?

Mislim, da ni velikega vpliva.

13. Ali postavitev tehničnih ovir vpliva na kakovost življenja? Kako?

Ne.

14. Ali menite, da turizem pripomore k boljšemu gospodarskemu stanju v regiji, državi? Kako?

Da.

15. Kaj bi morala država storiti, da bi spodbudila razvoj regije ob reki Kolpi ter tako zajezila odseljevanje mladih?

Preobširno vprašanje...

PRILOGA 4: Intervju 4

PROTOKOL ZA INTERVJU – ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA

Marjeta Lapanja (mentorica doc. Dr. Alenka Slavec Gomezel)

Zaporedna številka intervjuja: 4

Datum in ura intervjuja: 28.8.2017

Ime in priimek intervjuvanca: Mija Šteblaj

Dejavnost, s katero se intervjuvanec ukvarja?: Glamping KOLPA resort

Druge opombe:

Lepo pozdravljeni.

Sem Marjeta Lapanja, študentka na dodiplomskem študiju na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. Za ta pogovor sem vas prosila, ker potrebujem vaše mnenje v povezavi s temo, ki jo obravnavam v okviru zaključne strokovne naloge.

Najlepša hvala za odgovore.

Vprašanja

1. Opišite vašo ponudbo?

Imamo glamping namestitve, prav tako organiziramo počitnice za otroke.

2. Zakaj mislite, da se je država odločila za postavitev tehničnih ovir ter ali se vam je zdela postavitev tehničnih ovir smiselna?

Ne.

3. Ste mogoče srečali kakšnega migranta pri poskusu nelegalnega prečkanja meje na mestih, kjer je sedaj tehnična ovira?

Nikoli.

4. Žičnato ograjo so na nekaterih mestih nadomestile panelne ograje, ste sedaj manj nezadovoljni/zadovoljni nad dejstvom, da so postavljene?

Ne.

5. Je dostop do reke Kolpe zaradi tehničnih ovir omejen ali nemogoč? Kakšen odziv je to povzročilo med domačini ter turisti?

Turisti ne opazijo tehničnih ovir.

6. Ali ste opazili upad rezervacij s strani domačih gostov ob postavitvi tehničnih ovir? Se je število gostov zmanjšalo/povečalo? Za koliko?

Pri nas ni bilo upada gostov.

7. Ali ste opazili upad rezervacij s strani tujih gostov ob postavitvi tehničnih ovir? Se je število gostov zmanjšalo/povečalo? Za koliko?

Pri nas ne.

8. S strani katerih gostov ste prejeli več odpovedi rezervacij? Domačih ali tujih? Kaj je po vašem mnenju vzrok odpovedi rezervacij?

Nič.

9. Ste zaradi postavljenih tehničnih ovir prejeli kakšne pritožbe s strani obiskovalcev/gostov?

Nič. Seveda, v infrastrukturo, cestno povezavo, urejene poti ob Kolpi.

10. Po podatkih vlade Republike Slovenije so skupni stroški nakupa in postavitve ograje na meji s Hrvaško znašali 6.628.322,99 evra. Ali ste mnenja, da bi lahko ta denar investirali v dejavnosti, ki bi izboljšale kakovost življenja ter posredno turizem ob Kolpi?

Seveda, v infrastrukturo, cestno povezavo, urejene poti ob Kolpi.

11. Ste zadovoljni z odškodnino, katero je vlada namenila lastnikom parcel, na kateri so postavljene tehnične ovire?

Nimamo nobenih prejetih odškodnin.

12. V kolikšni meri in na kakšen način menite, da so zgodbe o ograji škodovale belokranjskemu turizmu?

Po mojem niso, saj ljudje hitro pozabijo.

13. Ali postavitve tehničnih ovir vpliva na kakovost življenja? Kako?

Ne vem, mi smoodmaknjeni cca. 800m, in za nas ni ovire.

14. Ali menite, da turizem pripomore k boljšemu gospodarskemu stanju v regiji, državi? Kako?

Seveda pripomore. Samo regija in prebivalstvo ne sledi trendu. Lokalna hrana, eko pridelava hrane, vinarstvo, kulinarika, športne aktivnosti, v vsem tem bi lahko regija videla priložnost.

15. Kaj bi morala država storiti, da bi spodbudila razvoj regije ob reki Kolpi ter tako zajezila odseljevanje mladih?

Vse zgoraj naštetu. Izkoristiti naravne danosti, ki jih nudi okolica reke Kolpe.

PRILOGA 5: Intervju 5

PROTOKOL ZA INTERVJU – ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA

Marjeta Lapanja (mentorica doc. Dr. Alenka Slavec Gomezel)

Zaporedna številka intervjuja: 5

Datum in ura intervjuja: 28.08.2017

Ime in priimek intervjuvanca: Pezdirc Majda

Dejavnost, s katero se intervjuvanec ukvarja?: Turizem na reki Kolpi

Druge opombe:

Lepo pozdravljeni.

Sem Marjeta Lapanja, študentka na dodiplomskem študiju na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. Za ta pogovor sem vas prosila, ker potrebujem vaše mnenje v povezavi s temo, ki jo obravnavam v okviru zaključne strokovne naloge.

Najlepša hvala za odgovore.

Vprašanja

1. Opišite vašo ponudbo?

Ukvarjamo se s turizmom ob reki Kolpi in sicer nudimo gostinske in nastanitvene storitve.

2. Zakaj mislite, da se je država odločila za postavitev tehničnih ovir ter ali se vam je zdela postavitev tehničnih ovir smiselna?

Zakaj? Da je sklenila en fajn biznis. Smiselna? Popolnoma nesmiselna.

3. Ste mogoče srečali kakšnega migranta pri poskusu nelegalnega prečkanja meje na mestih, kjer je sedaj tehnična ovira?

Ne, pa verjetno tudi ne bomo srečali na teh območjih, kjer je mreža. Srečali jih bomo tam, kjer ni mreže in kjer ni kopalcev/turistov, tam mreže pa tudi ni. Zelo smiselno s strani države.

4. Žičnato ograjo so na nekaterih mestih nadomestile panelne ograje, ste sedaj manj nezadovoljni/zadovoljni nad dejstvom, da so postavljene?

Ogradili so nam samo kopališče cca 300 m. Drugje mreže ni. Idelano za migante, kjer ni kopalcev, tam tudi mreže ni.

5. Je dostop do reke Kolpe zaradi tehničnih ovir omejen ali nemogoč? Kakšen odziv je to povzročilo med domačini ter turisti?

Zgrožanje.

6. Ali ste opazili upad rezervacij s strani domačih gostov ob postavitvi tehničnih ovir? Se je število gostov zmanjšalo/povečalo? Za koliko?

Enako.

7. Ali ste opazili upad rezervacij s strani tujih gostov ob postavitvi tehničnih ovir? Se je število gostov zmanjšalo/povečalo? Za koliko?

Enako.

8. S strani katerih gostov ste prejeli več odpovedi rezervacij? Domačih ali tujih? Kaj je po vašem mnenju vzrok odpovedi rezervacij?

Seveda.

9. Ste zaradi postavljenih tehničnih ovir prejeli kakšne pritožbe s strani obiskovalcev/gostov?

Seveda.

10. Po podatkih vlade Republike Slovenije so skupni stroški nakupa in postavitve ograje na meji s Hrvaško znašali 6.628.322,99 evra. Ali ste mnenja, da bi lahko ta denar investirali v dejavnosti, ki bi izboljšale kakovost življenja ter posredno turizem ob Kolpi?

Seveda.

11. Ste zadovoljni z odškodnino, katero je vlada namenila lastnikom parcel, na kateri so postavljene tehnične ovire?

Prenizka

12. V kolikšni meri in na kakšen način menite, da so zgodbe o ograji škodovale belokranjskemu turizmu?

Slaba luč na belokranjski turizem. Kdo se pa želi kopati ob žičnati (želetkasti) ograji?

13. Ali postavitve tehničnih ovir vpliva na kakovost življenja? Kako?

Ograja je postavljena samo na kopališčih, drugje je ni. Nesmiselno.

14. Ali menite, da turizem pripomore k boljšemu gospodarskemu stanju v regiji, državi? Kako?

Seveda

15. Kaj bi morala država storiti, da bi spodbudila razvoj regije ob reki Kolpi ter tako zajezila odseljevanje mladih?

Infrastruktura (tunel čez Gorjance). Kdo si pa želi voziti po ovinkasti cesti 40 km čez Gorjance, investitorji gredo raje drugam.

PRILOGA 6: Intervju 6

PROTOKOL ZA INTERVJU – ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA

Marjeta Lapanja (mentorica doc. Dr. Alenka Slavec Gomezel)

Zaporedna številka intervjuja: 6

Datum intervjuja: 29.8.2017

Ime in priimek intervjuvanca: Mateja Madronič

Dejavnost, s katero se intervjuvanec ukvarja?: Gostinstvo in turizem

Druge opombe:

Lepo pozdravljeni.

Sem Marjeta Lapanja, študentka na dodiplomskem študiju na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. Za ta pogovor sem vas prosila, ker potrebujem vaše mnenje v povezavi s temo, ki jo obravnavam v okviru zaključne strokovne naloge.

Najlepša hvala za odgovore.

Vprašanja

1. Opišite vašo ponudbo?

Ukvarjamo se z gostinstvom in turizmom. Imamo gostilno, kjer ponujamo pijačo in hrano, nastanitveno ponudbo z 10-timi sobami, šotoriščem in mini rafti.

2. Zakaj mislite, da se je država odločila za postavitev tehničnih ovir ter ali se vam je zdela postavitev tehničnih ovir smiselna?

Zaradi prečkanja reke Kolpe migrantom na dostopnih in nedostopnih mestih. Nam se je zdela ograja smiselna.

3. Ste mogoče srečali kakšnega migranta pri poskusu nelegalnega prečkanja meje na mestih, kjer je sedaj tehnična ovira?

Pri nas nismo zasledili nikogar.

4. Žičnato ograjo so na nekaterih mestih nadomestile panelne ograje, ste sedaj manj nezadovoljni/zadovoljni nad dejstvom, da so postavljene?

Pri nas je bila že na začetku postavljena panelna ograja in postavili so jo z našim dogovorom kje bo stala mreža.

5. Je dostop do reke Kolpe zaradi tehničnih ovir omejen ali nemogoč? Kakšen odziv je to povzročilo med domačini ter turisti?

Dostop do vode je lepo dostopen, tako da turisti niso imeli težav.

6. Ali ste opazili upad rezervacij s strani domačih gostov ob postavitvi tehničnih ovir? Se je število gostov zmanjšalo/povečalo? Za koliko?

Število gostov ostaja nekako enako.

7. Ali ste opazili upad rezervacij s strani tujih gostov ob postavitvi tehničnih ovir? Se je število gostov zmanjšalo/povečalo? Za koliko?

S strani tujih gostov tudi ni bilo upada.

8. S strani katerih gostov ste prejeli več odpovedi rezervacij? Domačih ali tujih? Kaj je po vašem mnenju vzrok odpovedi rezervacij?

Mogoče so slovenski gosti prej poklicali po telefoni in povprašali glede dostopa.

9. Ste zaradi postavljenih tehničnih ovir prejeli kakšne pritožbe s strani obiskovalcev/gostov?

Ne.

10. Po podatkih vlade Republike Slovenije so skupni stroški nakupa in postavitve ograje na meji s Hrvaško znašali 6.628.322,99 evra. Ali ste mnenja, da bi lahko ta denar investirali v dejavnosti, ki bi izboljšale kakovost življenja ter posredno turizem ob Kolpi?

Mogoče bi lahko ta denar porabili za infrastrukturo na belokranjskem območju.

11. Ste zadovoljni z odškodnino, katero je vlada namenila lastnikom parcel, na kateri so postavljene tehnične ovire?

Tega podatka nimamo.

12. V kolikšni meri in na kakšen način menite, da so zgodbe o ograji škodovale belokranjskemu turizmu?

Nekaterim je škodovala ograja nekaterim ne, odvisno od postavitve in prekinitve ograje.

13. Ali postavitve tehničnih ovir vpliva na kakovost življenja? Kako?

Mi menimo, da ni vplivala na kakovost življenja.

14. Ali menite, da turizem pripomore k boljšemu gospodarskemu stanju v regiji, državi? Kako?

Da. Spoznavanje krajev, pretočnost turistov, preživetje ponudnikov, ki se ukvarjajo s turizmom.

15. Kaj bi morala država storiti, da bi spodbudila razvoj regije ob reki Kolpi ter tako zajezila odseljevanje mladih?

S turizmom se težko preživi celo leto, predvsem je donosno v poletnih mesecih. Zato bi bilo potrebno postaviti kakšno proizvodnjo, obrat, kjer bi zaposlovali domačine in pritegnilo še truge ljudi ter urediti prevozne poti in tako bi preprečili odseljevanje.

PRILOGA 7: Intervju 7

PROTOKOL ZA INTERVJU – ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA

Marjeta Lapanja (mentorica doc. Dr. Alenka Slavec Gomezel)

Zaporedna številka intervjuja: 7

Datum in ura intervjuja: 28.8.2017

Ime in priimek intervjuvanca: Antonija Benetič

Dejavnost, s katero se intervjuvanec ukvarja? JELKA d.o.o, podjetje za trgovino in turizem

Druge opombe: /

Lepo pozdravljeni.

Sem Marjeta Lapanja, študentka na dodiplomskem študiju na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. Za ta pogovor sem vas prosila, ker potrebujem vaše mnenje v povezavi s temo, ki jo obravnavam v okviru zaključne strokovne naloge.

Najlepša hvala za odgovore.

Vprašanja

1. Opišite vašo ponudbo?

Smo podjetje z 25 letno tradicijo, ukvarjamo se z trgovino in turizmom, Zaradi spremembe okoliščin smo za nekaj časa zaprli trgovino in smo dali poudarek na turizem. V naši ponudbi najdete Vilo Ano za prenočitev, veliko parkirišče za 150 avtomobilov in 10 avtobusov, imamo velik prireditveni prostor za razna srečanja in piknike, čudovito reviero reke Kolpe. Star mlin, star 150 let, ki še vedno obratuje in nazadnje še Bar letni vrt pri mlinu, ki deluje kot mala okrepčevalnice, s picami, pomfri, fritesi, toplimi sendviči, sladicami, sadnimi kupami, ledenimi kavami in seveda raznovrstna pijača.

2. Zakaj mislite, da se je država odločila za postavitev tehničnih ovir ter ali se vam je zdela postavitev tehničnih ovir smiselna?

Tehnične ovire imajo dva pomena: najprej je varnost državljanov, drugo pa morebitni naval beguncev. Država kot taka ni mogla vedeti ali bo ta naval res prišel ali ne, zato se je prej zavarovala, ker ko je naval že na vratih je tako dolgo

mejo težko obvarovati. Sedaj gledano je ta ograja preventivno, ker ni bilo nobenega begunca vsaj na našem kraju ne.

3. Ste mogoče srečali kakšnega migranta pri poskusu nelegalnega prečkanja meje na mestih, kjer je sedaj tehnična ovira?

Nikoli.

4. Žičnato ograjo so na nekaterih mestih nadomestile panelne ograje, ste sedaj manj nezadovoljni/zadovoljni nad dejstvom, da so postavljene?

Žičnata ograja je bila absurd, izkazila je našo lepo dolino ob reki Kolpi. Protestirali smo in dosegli da so je zamenjali za panelno, ki ni tako moteča in dobro izgleda

5. Je dostop do reke Kolpe zaradi tehničnih ovir omejen ali nemogoč? Kakšen odziv je to povzročilo med domačini ter turisti?

Dostop do reke je zelo otežen in tudi ljudi se selo razburjajo, ker ne morejo do svojih parcel in dostopa v vodo. Turisti so zelo razočarani, ker pri čolnarjenju ni mogoče izstopiti iz reke, tako da je vsekakor okrnjena. Res je da so ponekod narejena vstopna vrata, ali to ni dovolj za lepo počutje in izgled.

6. Ali ste opazili upad rezervacij s strani domačih gostov ob postavitvi tehničnih ovir? Se je število gostov zmanjšalo/povečalo? Za koliko?

Mogoče je bilo lani upad za 20% domačih gostov, tuji tako ne vedo zakaj je ta ograja.

7. Ali ste opazili upad rezervacij s strani tujih gostov ob postavitvi tehničnih ovir? Se je število gostov zmanjšalo/povečalo? Za koliko?

Podobno

8. S strani katerih gostov ste prejeli več odpovedi rezervacij? Domačih ali tujih? Kaj je po vašem mnenju vzrok odpovedi rezervacij?

Ne bi mogla govoriti o nekem velikem izpadu, pri nas je bolj pomembno vreme kot ograja, tako da ni drastičnega pomena

9. Ste zaradi postavljenih tehničnih ovir prejeli kakšne pritožbe s strani obiskovalcev/gostov?

To pa se dogaja vedno, kaj bi to bilo potrebno, naj jo podremo itd., vendar to je nemogoče, ker je to državni ukaz, se bomo mogli sprejazit, oziroma smo se že.

10. Po podatkih vlade Republike Slovenije so skupni stroški nakupa in postavitve ograje na meji s Hrvaško znašali 6.628.322,99 evra. Ali ste mnenja, da bi lahko ta denar investirali v dejavnosti, ki bi izboljšale kakovost življenja ter posredno turizem ob Kolpi?

Najboljše vprašanje...na katerega bi težko odgovorila, vendar bi bilo zelo dobro, če bi ga vložili v infrastrukturo in vsekakor za splošno počutje ob reki Kolpi.

11. Ste zadovoljni z odškodnino, katero je vlada namenila lastnikom parcel, na kateri so postavljene tehnične ovire?

Mi smo je zamudili, je pa tako mezerna, da nismo veliko zgrešili

12. V kolikšni meri in na kakšen način menite, da so zgodbe o ograji škodovale belokranjskemu turizmu?

Mogoče najboljše politične stranke med seboj, kot vedno...tarča predvolilnega boja, ampak smo tako nepomembni, da se jim ne da pisat o problemih.

13. Ali postavitev tehničnih ovir vpliva na kakovost življenja? Kako?

Ni posebnosti, med državama vlada sožitje, nasplošno pa med prebivalci z obeh bregov reke Kolpe

14. Ali menite, da turizem pripomore k boljšemu gospodarskemu stanju v regiji, državi? Kako?

Vsekakor, takse, povečanje porabe kmetijskih izdelkov, domače obrti, itd

15. Kaj bi morala država storiti, da bi spodbudila razvoj regije ob reki Kolpi ter tako zajezila odseljevanje mladih?

Znižat davke, pospeših razvoj gradenj ob neposredni bližini reke, sprostí preveč zahtevni režim za plovbo po reki Kolpi, znižat sazas prispevke itd.

PRILOGA 8: Intervju 8

PROTOKOL ZA INTERVJU – ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA

Marjeta Lapanja (mentorica doc. Dr. Alenka Slavec Gomezel)

Zaporedna številka intervjuja: 8

Datum in ura intervjuja: 30.08.2017

Ime in priimek intervjuvanca: Darko Kadunc

Dejavnost, s katero se intervjuvanec ukvarja?: Kamp

Druge opombe:

Lepo pozdravljeni.

Sem Marjeta Lapanja, študentka na dodiplomskem študiju na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. Za ta pogovor sem vas prosila, ker potrebujem vaše mnenje v povezavi s temo, ki jo obravnavam v okviru zaključne strokovne naloge.

Najlepša hvala za odgovore.

Vprašanja

1. Opišite vašo ponudbo?

Kampiranje.

2. Zakaj mislite, da se je država odločila za postavitev tehničnih ovir ter ali se vam je zdela postavitev tehničnih ovir smiselna?

Nekontroliran prihod migrantov.

3. Ste mogoče srečali kakšnega migranta pri poskusu nelegalnega prečkanja meje na mestih, kjer je sedaj tehnična ovira?

Ne.

4. Žičnato ograjo so na nekaterih mestih nadomestile panelne ograje, ste sedaj manj nezadovoljni/zadovoljni nad dejstvom, da so postavljene?

Sem manj nezadovoljen.

5. Je dostop do reke Kolpe zaradi tehničnih ovir omejen ali nemogoč? Kakšen odziv je to povzročilo med domačini ter turisti?

Ni nobene večje spremembe za dostop do Kolpe v našem kampu.

6. Ali ste opazili upad rezervacij s strani domačih gostov ob postavitvi tehničnih ovir? Se je število gostov zmanjšalo/povečalo? Za koliko?

Zmanjšalo za 10%.

7. Ali ste opazili upad rezervacij s strani tujih gostov ob postavitvi tehničnih ovir? Se je število gostov zmanjšalo/povečalo? Za koliko?

Zmanjšalo za 10%.

8. S strani katerih gostov ste prejeli več odpovedi rezervacij? Domačih ali tujih? Kaj je po vašem mnenju vzrok odpovedi rezervacij?

/

9. Ste zaradi postavljenih tehničnih ovir prejeli kakšne pritožbe s strani obiskovalcev/gostov?

Da.

10. Po podatkih vlade Republike Slovenije so skupni stroški nakupa in postavitve ograje na meji s Hrvaško znašali 6.628.322,99 evra. Ali ste mnenja, da bi lahko ta denar investirali v dejavnosti, ki bi izboljšale kakovost življenja ter posredno turizem ob Kolpi?

Normalno.

11. Ste zadovoljni z odškodnino, katero je vlada namenila lastnikom parcel, na kateri so postavljene tehnične ovire?

Ne.

12. V kolikšni meri in na kakšen način menite, da so zgodbe o ograji škodovala belokranjskemu turizmu?

Zmanjšalo za 30%.

13. Ali postavitev tehničnih ovir vpliva na kakovost življenja? Kako?

/

14. Ali menite, da turizem pripomore k boljšemu gospodarskemu stanju v regiji, državi? Kako?

Tovarne so zaprli, ene prodali, o turizmu nimajo pojma. Zakaj?

15. Kaj bi morala država storiti, da bi spodbudila razvoj regije ob reki Kolpi ter tako zajezila odseljevanje mladih?

Odstopiti če ne znajo svojega dela.